

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE
FAKULTA BEZPEČNOSTNĚ PRÁVNÍ
Katedra trestního práva

Zadržení osoby podezřelé na místě činu
Bakalářská práce

Detention of a suspicious person at the scene of a crime
Bachelor work

VEDOUCÍ PRÁCE
JUDr. Tereza Dleštíková, Ph.D.

AUTOR PRÁCE
Ondřej Vitvar

PRAHA
2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Ve Skalici u České Lípy, dne 18.02.2022

.....

Ondřej Vitvar

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl upřímně poděkovat paní JUDr. Tereze Dlešíkové, Ph.D. za její vedení bakalářské práce a především za mimořádnou ochotu a vstřícnost při poskytování konzultací a cenných podnětů či rad.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá tématem zadržení osoby podezřelé na místě činu, tak jak na problematiku hledí trestní řád s promítnutím osobních zkušeností autora, co by policisty. Zadržení osoby podezřelé na místě činu, je tzv. zajišťovací úkon, kdy na základě analýzy současného stavu, bude cílem podrobně a srozumitelně popsat tento institut, který je využíván policejními orgány při každodenním výkonu služby, spolu s vlastním hodnocením zkoumané problematiky a návrhy případných změn do budoucnosti, tímto chce autor docílit zhodnocení, zda tak využívaný institut stále plní nároky dnešní doby a zda nepotřebuje úpravu. Práce bude zpracována tak, aby mohla sloužit nejen pro začínající policisty Policie České republiky, ale i pro civilní studenty bakalářského studijního programu na Policejní akademie České republiky v Praze.

KLÍČOVÁ SLOVA

zadržení, zajišťovací úkon, osobní svoboda, podezřelý, vazební důvody, protokol, práva, povinnosti, policejní orgán

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with the topic of Detention of a suspicious person at the scene of a crime, as the Criminal Procedure Code looks at the issue, with a projection of the author's personal experience as a police officer. The arrest of a suspect at the scene of a crime is a so-called detention act, where based on the analysis of the current state of the art, the aim will be to describe in detail and understandably this institute, which is used by police authorities in the daily performance of their duty, along with my own assessment of the examined issue and proposals for possible changes in the future, thus the author wants to achieve an evaluation of whether the institute still meets the requirements of today and whether it does need modification. The thesis will be prepared in such a way that it can serve not only for aspiring police officers of the Police of the Czech Republic, but also for civilian students of the bachelor's degree programme at the Police Academy of the Czech Republic in Prague.

KEYWORDS

detention, precautionary act, personal liberty, suspect, offender, reasons for custody, protocol, rights, duties, police organ

Obsah

Úvod.....	6
1 Vymezení základních pojmů.....	8
1.1 Ústavní pořádek	8
1.1.1 Základní listina práv a svobod, čl. 8, Právo na osobní svobodu	10
1.2 Zákonná úprava	12
1.3 Zajištění osob, věcí a jiných majetkových hodnot v trestním řízení.....	14
2 Zadržení osoby podezřelé dle § 76 odst. 1 trestního řádu.....	16
2.1 Povinnosti policejního orgánu při zadržení osoby podezřelé.....	18
2.2 Práva zadržené osoby	18
2.2.1 Ombudsman	20
2.3 Doba zadržení	20
2.3.1 Počítání lhůty 48 hodin.....	21
2.3.2 Ukončení zadržení	22
2.4 Vazební důvody	23
2.4.1 Vazba	24
2.5 Oprávnění a povinnosti policisty při využití institutu zadržení.	24
2.6 Osobní prohlídka	26
2.7 Protokoly	27
2.7.1 Protokol o výsledku osoby zadržené	28
2.7.2 Protokol o zadržení osoby podezřelé	29
2.7.3 Protokol o vydání věci	31
2.7.4 Ostatní protokoly a úřední záznamy	32
2.8 Výkon zadržení	32
3 Omezení osobní svobody osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté dle § 76 odst. 2 tr. řádu.....	35
4 Vlastní pohled na problematiku, vázaný na zkušenosti z praxe.....	38
4.1 Vlastní návrhy de lege ferenda.....	42
5 Statistiky Policie České republiky k zadržení osoby podezřelé na místě činu	45
Závěr	48
Seznam literatury	50
Seznam příloh a přílohy	51

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je zadržení osoby podezřelé na místě činu. Toto téma jsem si zvolil zcela cíleně, neboť mě tento procesně právní institut doprovází v markantním měřítku, již od počátku mého služebního poměru, jakožto člena bezpečnostního sboru Police České republiky.

S procesně právním institutem zadržení podezřelého jsem se poprvé setkal a využil jej jako člen oddělení hlídkové služby, která je u policie pro většinu policistů startovacím bodem kariéry. Policisté odděleních hlídkových služeb ve většině případů reagují na oznámení linky 158 a dále ze své vlastní iniciativy vyhledávají trestní činnost. Při tomto plnění služebních povinností dochází také ve velké míře k nutnosti omezení osobní svobody pachatele, ať už v rovině zajištění či právě zadržení podezřelého, v závislosti na druhu páchané trestné činnosti.

V současné době, po několika letech působení na obvodním oddělení, pracuji jako vyšetřovatel Služby kriminální policie a vyšetřování, při Územním odboru Děčín a s institutem zadržení osoby podezřelé se setkávám i nyní, například při plnění služebních povinností výjezdové skupiny.

Kapitoly mé bakalářské práce uspořádám systematicky a v logické návaznosti na sebe tak, že v první kapitole považuji za značně důležité zejména vymezit ústavní pořádek a zákonnou úpravu. Závěrem první kapitoly problematiku institutu zadržení podezřelého na místě činu zasadím do kontextu trestního řízení.

Druhá, stěžejní část práce bude již věnována samotnému institutu zadržení osoby podezřelé dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu a jeho vymezení z pohledu příslušné právní úpravy, stejně tak všech podstatných dílčích úkonů a souvislostí nepředstavitelně s touto problematikou spojených.

Třetí část bude věnována omezení osobní svobody osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, dle ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu, tedy zadržení pachatele trestného činu kýmkoliv.

Ve čtvrté části, tedy ve čtvrté kapitole práce se zaměřím na vybrané osobní zkušenosti z praxe ať už v pozitivním vymezení, tak i v negativním. Uvedu, co považuji za správné a co za špatné využívání institutu zadržení podezřelého, ať už ze strany

policejního orgánu, tak i ze strany státního zastupitelství. Na závěr kapitoly vymezím vlastní možné návrhy, jak by mohlo právo do budoucna vypadat, tedy návrhy *de lege ferenda*.

Na konci své práce se budu věnovat statistikám vycházejícím z ročního přehledu 2021, statistikám vedených ze strany Policie České republiky, z celorepublikového pohledu k využívání institutů zadržení podezřelé osoby.

Cílem mé práce je pomocí analýzy současného stavu věci, kterou rozumím vyhledávání informací a jejich interpretaci z různých zdrojů, jejich rozbor a také své vlastní zhodnocení, rozebrat trestně právní institut zadržení osoby podezřelé na místě činu dle ustanovení § 76 odst. 1 a 2 trestního řádu a současný právní stav důkladně popsat, uskutečnit úvahu, zda je stále pro dnešní dobu aktuální a plně funkční a v neposlední řadě implementovat své zkušenosti, názory a třeba i návrhy na možné změny zákonné úpravy do budoucna. Při vypracování práce budu vycházet z odborné literatury, judikatury a zákonných úprav.

Práce by měla být srozumitelná a věcná, aby byla k pochopení pro čtenáře z civilní sféry, kteří nemají s trestním řízením zkušenosti, ale zejména by práce mohla sloužit jako vysvětlení problematiky pro začínající policisty nebo civilní studenty Policejní akademie v Praze.

1 Vymezení základních pojmů

Na úvod mé práce cítím nutnost zmínit především základní ústavní a zákonné principy naší země striktně vázané na podmínky využití a výkon zadržení osoby podezřelé na místě činu, neboť jsem po celou dobu svého služebního působení u Policie České republiky, bral a stále беру v potaz, že zadržení podezřelé osoby na místě není běžný úkon v rámci služby, nýbrž úkon dosti zásadní a invazivní, co se týče omezení lidských práv a svobod. Posledními body první kapitoly bude zasazení institutu zadržení osoby podezřelé na místě činu do kontextu trestního řízení.

1.1 Ústavní pořádek

Ústava a Listina základních práv a svobod tvoří základní ochranu lidských práv a svobod. Listina základních práv a svobod (dále jen Listina) již v úvodu ve své preambuli uznává neporušitelnost tzv. přirozených práv člověka, to jsou taková práva, která člověku náleží nezávisle na státní moci. Stát procesem zakotvení těchto práv do ústavního pořádku, tyto práva tzv. pozitivizuje, a tak vytváří předpoklady pro jejich prosazování vůči moci veřejné a tímto procesem se tyto práva stávají neporušitelná, nezucizitelná, nepromlčitelná a nezrušitelná, takovým právem je typicky právo na život a samozřejmě i právo na osobní svobodu.¹

Součástí ústavního pořádku jsou mimo těchto ústavních zákonů i ratifikované mezinárodní smlouvy, ke kterým dal Parlament České republiky souhlas a kterými je proto Česká republika vázána, přesto je čl. 8 Listiny stěžejním základem pro další zákonnou úpravu, která upravuje trestně právní institut zadržení osoby podezřelé na místě činu, tedy pro zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen trestní řád), neboť definuje práva osobní svobody a podmínky za kterých může dojít k jejímu zbavení, to vše v souladu s ratifikovanými mezinárodními smlouvami.

Pro vymezení článku 8 Listiny uvedu dva podstatné prameny práva, kterými jsou právě ratifikované mezinárodní smlouvy Parlamentem a jsou součástí našeho ústavního pořádku. Jsou to: Sdělení č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících (dále jen

¹ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0, s.34 až 36.

“Evropská úmluva o lidských právech“) a Vyhláška č. 120/1976 Sb., ministra zahraničních věcí o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (dále jen “Mezinárodní pakt o občanských a politických právech“).²

Pro právo na osobní svobodu garantované Listinou, je nutno si představit čl. 5 Evropské úmluvy o lidských právech, nazvaný Právo na svobodu a osobní bezpečnost, ten stanovuje podmínky, za kterých lze osobu zbavit její svobody. První odstavec stanovuje, že každý má právo na svobodu a osobní bezpečnost a zbavení osobních svobod připouští jen z několika taxativně vymezených důvodů a za podmínky, že uvedený důvod bude současně v souladu se stanoveným, platným a účinným konkrétním zákonem.

Pro naše účely je nejdůležitější vymezení písm. c) prvního odstavce článku 5, neboť připouští podmínku zbavení osobní svobody ze zákonných důvodů, konkrétně z důvodu zákonného zatčení či jiného zbavení svobody osoby, pro účely předvedení před soudní orgán a hlavně pro důvodné podezření ze spáchání trestného činu, tak i jeho zabránění spáchání, či zabránění útěku osoby po spáchání takového činu.³

Jak už z jeho znění vyplývá, právě tento článek a jeho odst. 1 písm. c) zrcadlí jednu z podmínek pro zákonné zbavení osobní svobody, ustanovení písm. c) počítá tedy s existencí zákonného, trestně právního institutu, v našem případě je to právě institut zadržení osoby podezřelé na místě činu či na útěku, dle trestního řádu.

Dále považuji za důležité zmínit článek 9, Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, který dále navazuje a stanovuje další práva na svobodu a osobní bezpečnost a práva osoby, jejíž osobní svoboda byla zákonně omezena.

Článek 9, Mezinárodního paktu o občanských a politických právech je rozdělen do pěti odstavců, kdy první odstavec garantuje, že každý má právo na svobodu a osobní bezpečnost a zaručuje, že zbavení osobní svobody nemůže být svévolné, ale pouze na základě zákona a v souladu s řízením, které stanovuje zákon. Pro aplikaci tohoto odstavce do právních poměrů České republiky se dá tento odstavec chápat tak,

² Husseiní, F., Bartoň, M., Kokeš, M., Kopa, M. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář. 1. vydání (1. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2021.

³ *Sdělení č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících, Článek 5*

že je osobní svoboda garantována, nicméně ke zbavení osobní svobody může dojít v souladu s trestním řádem za využití trestně právního institutu zadržení osoby podezřelé.

Zbývající odstavce, 2 až 5 stanovují podmínky, které musí být naplněny, tedy spíše práva osoby, u nichž došlo k zákonnému zbavení osobní svobody. Práva dle těchto odstavců jsou především, že taková osoba musí být seznámena s důvody omezení osobní svobody, taktéž musí být informována o vznesených obviněních vůči její osobě. Osoba, jejíž osobní svoboda byla omezena, musí být dále na základě obvinění z trestného činu neprodleně předvedena, zpravidla před soud nebo musí být propuštěna na svobodu. Osoba, jejíž osobní svoboda byla omezena má právo na řízení před soudem a přezkoumání zákonných podmínek a oprávněnosti právě např. zadržení či vazby. Poslední odstavec garantuje právo na vymáhání náhrady tomu, kdo byl obětí nezákonného zatčení nebo vazby.⁴

Materie, která spadá do ústavního pořádku České republiky a v širším kontextu dále upravuje základní lidská práva a svobody je velmi obsáhlá, a proto byly vysvětleny pouze ty prameny práva, které úzce souvisí s tématem této práce, stejně tak materie Listiny je velmi obsáhlá, provázaná a na sebe navazující a pro účely této práce se budu dále věnovat pouze čl. 8 Listiny, která znovu úzce souvisí s institutem zadržení osoby podezřelé a s jejím výkonem, tedy je pro něj pomyslným základním kamenem.

1.1.1 Základní listina práv a svobod, čl. 8, Právo na osobní svobodu

Článek 8 Listiny je situován do šesti odstavců, přičemž pro tuto práci jsou nejpodstatnější první tři odstavce, které si postupně představíme.

První odstavec pouze konstatuje právo na osobní svobodu konkrétně slovy: „*Osobní svoboda je zaručena.*“⁵ a druhý odstavec uvádí právní jistoty, které již byly představeny ve člancích mezinárodních smluv, ty byly blíže pospané v předešlé kapitole. Ustanovení uvádí, že osobní svobody nesmí být nikdo zbaven z jiných než zákonných důvodů a způsobem daným právě v příslušném zákoně. To stejné platí pro trestní stíhání, tomu také může být osoba vystavena jen ze zákonných důvodů a

⁴ Vyhláška č. 120/1976 Sb., ministra zahraničních věcí o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, Článek 9.

⁵ Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, Čl. 8.

způsobem stanoveným zákonem. A ve větě druhé, druhého odstavce, článku 8 Listiny, je dodatek, že u nikoho nemůže dojít ke zbavení osobní svobody jen pro jeho neschopnost dostát jeho smluvních závazků.⁶

Právo na osobní svobodu je jedním ze základních práv a jednou z nejdůležitějších hodnot demokratického státu. V našem právním státě je to právě čl. 8 Listiny, který pro občany uděluje nejvyšší standard ochrany práva na osobní svobodu.

Je to právě osobní svoboda, na kterou se bezprostředně vážou ostatní lidská práva, která by bez ní nemohla být vykonávaná v případě jejího omezení, čímž Listina svobodu chápe ve smyslu svobody tělesné, svobody volného pohybu, tedy svobody nebýt omezen v realizaci rozhodnutí zda, kdy a kam své kroky zavedeme.

Přestože právo osobní svobody chrání několik aktů ústavního pořádku České republiky je právem omezitelným, jehož podmínky pro omezení vymezují právě zmiňované články mezinárodních ratifikovaných aktů a další akty ústavního pořádku a taktéž příslušné zákony, např. trestní řád. Jednou ze zásadních podmínek zbavení osobní svobody je zákonné zatčení nebo jiné zbavení svobody, které pro účely této práce je zadržení osoby podezřelé dle § 76 odst. 1 trestního řádu a § 76 odst. 2 trestního řádu, který zrovna tak bude podrobně rozebrán v následujících kapitolách.⁷

Třetí odstavec článku 8 Listiny je taktéž nápadně obdobný již výše zmíněným ustanovením článků mezinárodních smluv. Stanovuje, že jen v případech stanovených v zákoně je přípustné zadržet osobu obviněnou či podezřelou z trestného činu. Ve druhé větě vymezuje právo osoby zadržené na seznámení s důvody zadržení, dále ukládá zadržujícímu orgánu, že tuto osobu musí vyslechnout a nejpozději do 48 hodin osobu propustit ze zadržení nebo osobu předat soudu. Dále stanovuje soudu 24hodinovou lhůtu od převzetí osoby, na její výslech a rozhodnutí o vazbě nebo soud rozhodne o propuštění osoby na svobodu.⁸

⁶ *Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, Čl. 8.*

⁷ *KOPA, Martin. Čl. 8 [Právo na osobní svobodu]. In: HUSSEINI, Faisal, BARTOŇ, Michal, KOKEŠ, Marian, KOPA, Martin a kol. Listina základních práv a svobod. 1. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2021., marg. č. 1 až 6.*

⁸ *Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, Čl. 8.*

Tento odstavec je pro procesně právní institut zadržení osoby podezřelé na místě činu nejvíce podstatný, neboť udává jeho obecná ústavní východiska, odst. 3 čl. 8 Listiny je tedy z ústavního hlediska vymezen obecně jako zadržení.⁹

Článek 8 Listiny tedy vymezil základní struktury osobní svobody a základní struktury, podmínky a možnosti jejího omezení. Detailní vymezení bude součástí následujících kapitol, jakožto procesně právního institutu a hlavního tématu této bakalářské práce.

1.2 Zákonná úprava

Nejdůležitějším právním předpisem pro institut zadržení osoby podezřelé je již zmiňovaný zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, nazývaný trestní řád. Je to trestně procesně právní předpis, upravující postupy orgánů činných v trestním řízení, na rozdíl od práva trestně hmotného, jehož zákonným pramenem je zákon č. 40/2009 sb., trestní zákoník, který prakticky stanovuje, co je trestným činem a určuje sankce za takové činy.

Účelem trestního řádu a současně tedy trestního práva procesního je dosáhnout realizace trestního práva hmotného. Tohoto stavu dosáhne tím, že dojde v souladu se zákonem k odhalení pachatele trestného činu, popsaného v trestním zákoníku, jeho zajištění pro spravedlivý soudní proces, ve kterém po předání pachatele soud rozhodne o vině či nevině a pokud rozhodne o vině tak následně rozhodne o náležitém trestu.

Účelu procesního práva trestní řád dosahuje tak, že upravuje postupy orgánů činných v trestním řízení a stanovuje jejich oprávnění a povinnosti, aby trestné činy byly náležitě zjištěny, stejně tak jako jejich pachatel. Realizací zákonných postupů dochází ke státnímu donucení, čímž dochází k upevňování zákonnosti.

Trestní právo procesní má dále na společnost působit výchovně a působit tak, aby mimo jiné docházelo k předcházení a zamezování trestné činnosti, třeba tím, že stanoví povinnosti orgánů trestního řízení, aby zjišťovali i okolnosti, které vedly nebo umožnily spáchání trestného činu. Výchovně působí např. existencí hlavního líčení,

⁹ KOPA, Martin. Čl. 8 [Právo na osobní svobodu]. In: HUSSEINI, Faisal, BARTOŇ, Michal, KOKEŠ, Marian, KOPA, Martin a kol. *Listina základních práv a svobod. 1. vydání (1. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2021., marg. č. 58,59 a 72.

keré je zpravidla veřejné a během něho se dbá, aby došlo k výchově obviněného tak i široké veřejnosti, s nadsázkou se dá říct, že k tomu dochází formou tzv. odstrašujícího případu, třeba tím, že připouští uvolnění informací o výsledku spáchání trestného činu a jeho trestu do médií.¹⁰

Zadržení osoby podezřelé je tedy trestně právní institut, který je v trestním řádu zakotven v hlavě čtvrté, druhého oddílu, nazvaného Zadržení a konkrétně ho vymezuje ustanovení § 76.

Vrátíme se zpět, neboť trestní řád vymezuje v ustanovení § 2 základní zásady trestního řízení. Jsou to právní principy a vůdčí právní ideje, jimiž je trestní řízení ovládáno. Nejsou zásady méně či více podstatné, všechny jsou důležité a musí se v trestním řízení dodržovat, ale pro zadržení osoby podezřelé je nejdůležitější zásada přiměřenosti, kterou definuje ustanovení § 2 odst. 4 trestního řádu.

Tato zásada ukládá povinnost orgánům činným v trestním řízení postupovat tak, aby co nejvíce šetřily občanská práva zaručená Listinou a mezinárodními smlouvami a co nejméně do občanských práv zasahovaly, a to nejen proti osobě proti níž se řízení vede, ale všem osobám zúčastněným na trestním řízení. Touto zásadou trestní řád projevuje humánnost trestního řízení a úcty k lidským právům a svobodám. Pokud dojde k omezení základních lidských práv musí k tomu dojít jen ze zákonných důvodů a v míře nezbytně nutné. Zásada přiměřenosti, někdy také uváděná jako zásada zdrženlivosti, je nejvíce uplatňovanou zásadou právě u institutů sloužících pro zajišťování osob či věcí pro trestní řízení.¹¹

Nedílným, neméně podstatným právním předpisem pro výkon a realizaci institutu zadržení pro policejní praxi je zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, neboť ten vytyčuje mimo jiné oprávnění a povinnosti policisty pro dosažení účelu a aplikace institutu zadržení dle trestního řádu, takovými oprávněním je myšleno například oprávněné použití donucovacích prostředků, služební zbraně a typicky služebních pout.

¹⁰ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0, s. 23 až 25.

¹¹ *tamtéž* s. 154 až 155.

1.3 Zajištění osob, věcí a jiných majetkových hodnot v trestním řízení

Hlava čtvrtá trestního řádu vymezuje předběžná opatření a zajištění osob a věcí důležitých pro trestní řízení. V praxi se používá také shrnující pojem zajišťovací úkony. Jak již název napovídá, jsou to úkony, jimiž orgány činné v trestním řízení zajišťují osoby a věci pro účely trestního řízení, zejména pak pro přípravné řízení, za splnění zákonných podmínek, které byly popsány a vymezeny v předešlých kapitolách. Zajišťovacími úkony, orgány činné v trestním řízení, závažně zasahují do práv a svobod občanů, které mají občané zaručeny výše vydefinovanými zárukami, danými Listinou a celkově ústavním pořádkem.¹²

Základní třídění zajišťovacích úkonů je zajištění osob, anebo zajištění věcí a jiných majetkových hodnot a informací.

Zajištění osob se dále dělí na zajištění účasti při úkonech trestního řízení, do kterého spadá předvolání, předvedení a pořádková pokuta. Dále je to zajištění osob pro trestní řízení, do kterých spadá zajištění obviněného a zajištění osoby podezřelé na místě činu.

Úkony k zajištění věcí jsou pak vydefinované jako vydání a odnětí věci, zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti, zajištění movité věci, nemovité věci a zajištění náhradní hodnoty a prohlídky domovní, prohlídky jiných prostor, prohlídky pozemků a osobní prohlídky, zajištění zásilek, odposlechy a záznam telekomunikačního provozu.¹³

Nejdůležitějším zajišťovacím úkonem pro účely této práce je pak zajišťovací úkon "Zajištění osoby podezřelé", který trestní řád dělí na:

1. Zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu.
2. Omezení osobní svobody osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté dle ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu.¹⁴

¹² NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 171 s. ISBN 978-80-7380677-4

¹³ *tamtéž* s. 172 a 173

¹⁴ *tamtéž* s. 194

Tímto se dostáváme do druhé kapitoly, ve které trestně právní institut zadržení osoby podezřelé popíšu dopodrobna, a to i v souvislostech na další podstatné a navazující úkony upravované trestním řádem a taktéž úkony spojené se zákonem o Policii České republiky.

2 Zadržení osoby podezřelé dle § 76 odst. 1 trestního řádu

Tímto otevíráme stěžejní kapitolu, věnovanou hlavnímu tématu této práce, což je zadržení osoby podezřelé na místě činu, a tak je v úvodu nutno si vymezit, kdo je osoba podezřelá.

Podezřelého můžeme vnímat ze dvou hledisek. První hledisko je kriminalistické, dle kterého je podezřelý každá osoba, která je z pohledu kriminalisticky doložitelných informací podezřelá z jakéhokoliv stádia trestného činu. Může jít třeba jen o nekonkrétní osoby, které jsou v blízkosti trestného činu nebo ten, který byl při páchání trestného činu přistižen. Může to být i neznámý pachatel, u kterého je nutno vytyčit kriminalistické verze, kdy každá z nich bude mít svého podezřelého. Z toho vyplývá, že kriminalistické hledisko počítá s existencí pachatele, kterého současně označuje jako podezřelého, byť to nemusí být hned jasně a bezpečně ustanovená konkrétní osoba. Za druhé hledisko je trestně procesní, které za podezřelého označuje pouze konkrétní osobu, která byla jako podezřelá zadržena policejním orgánem, tím je subjektem trestního řízení a má své procesní postavení.¹⁵ Je tedy logické, že pro trestně právní institut zadržení je stěžejní právě hledisko druhé, a to trestně právní, přestože se tyto hlediska v tomto nevyklučují.

Zadržení osoby podezřelé je chápáno jako časově zcela krátkodobý zajišťovací prostředek, kterým policejní orgán zajišťuje osoby podezřelé ze spáchání trestného činu, nejde tedy o osoby obviněné, proti nimž již bylo zahájeno trestní stíhání. Po dobu zadržení musí policejní orgán prověřit podezření ze spáchání trestného činu, pokud jej neprokáže, osobu propustí na svobodu. Dále přezkoumává existence důvodu vazby a rozhoduje, zda podá soudu návrh na vzetí do vazby nebo bude dále konat ve věci vyšetřování nebo zkrácené přípravné řízení na svobodě, po propuštění osoby ze zadržení na svobodu.¹⁶

¹⁵ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 194 s. ISBN 978-80-7380677-4.

¹⁶ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 76 [Zadržení osoby podezřelé]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 971.

“Zadržení má povahu opatření – není tedy rozhodnutím, a proto proti němu není přípustný opravný prostředek.”¹⁷

Při uplatňování trestně právního institutu zadržení osoby podezřelé na místě činu, musí policejní orgán brát zvýšenou obezřetnost na zákonné předpoklady zadržení, které plynou již z legální definice zadržení. První podmínkou je fakt, že toho, koho policejní orgán zadržuje je osoba, která je ze spáchání trestného činu zatím jen podezřelá a nebylo proti ní zahájeno trestní stíhání. Druhou podmínkou je existence důvodů vazby, neboli vazebních důvodů podle ustanovení § 67 trestního řádu a poslední podmínkou je, že jde o naléhavý případ, to znamená, že pokud, by policejní orgán zadržení neprovedl, zmařil by nebo ztížil účely trestního řízení.¹⁸

Šámal ve svém komentáři trestního řádu zmiňuje i čtvrtou podmínku, a to předchozí souhlas státního zástupce se zadržením, byť s poznámkou, že bez souhlasu státního zástupce lze zadržení provést, pouze nesnese-li věc odkladu a souhlas nelze předem dosáhnout, především, byla-li osoba přistižena při trestném činu nebo zastížena při útěku.¹⁹ Přičemž Jelínek ve své publikaci tuto skutečnost jako podmínku zákonného předpokladu nezmiňuje, ale připomíná tuto skutečnost jako fakt spojený s institutem zadržení, s čímž se i já osobně ztotožňuji, neboť při zadržení osoby podezřelé na místě činu nebo při jejím útěku, policejní orgán nezajistí předběžného souhlasu, ale musí být splněna právě ta podmínka, že věc nesnesla odkladu a zároveň souhlasu nebylo možno předem dosáhnout.

Policejní orgán taktéž postupuje dle výše uvedeného i u zadržení cizince pouze s tím, že cizinec má právo, aby byl o jeho zadržení vyrozuměn konzulární úřad státu, jehož je občanem a taktéž má právo na komunikaci s tímto úřadem.²⁰ Konzulárním úřadem daného státu je typicky ambasáda. A Šámal ve svém komentáři trestního řádu neopomenul zmínit zadržení mladistvého, které se plně uplatní dle ustanovení § 76 trestního řádu, neboť zákon o soudnictví ve věcech mládeže upravuje zadržení pouze

¹⁷ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0, s.347.

¹⁸ *tamtéž* s.348.

¹⁹ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 76 [Zadržení osoby podezřelé]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 972.

²⁰ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0, s.347.

toliko o umístění odděleně od dospělých, ale už ne podmínek zadržení a postupu při jeho aplikaci.

Nutno zmínit i důvod nepřipustnosti zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu u osob vyňatých z pravomocí orgánu činných v trestním řízení, což jsou osoby požívající výsad a imunity podle zákona nebo mezinárodního práva, viz ustanovení § 10 trestního řádu.²¹

2.1 Povinnosti policejního orgánu při zadržení osoby podezřelé

Po zadržení osoby podezřelé je policejní orgán povinen dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu, vyzoomět o tomto zadržení státního zástupce a doručit mu opis sepsaného protokolu o zadržení osoby podezřelé a v případě, že bylo rozhodnuto o důvodech vazebního zasedání, tak i veškeré spisové materiály a podklady zjištěné k věci, spolu s návrhem na podání obžaloby.

Dále povinností vyplývající z ustanovení § 76 odst. 3 trestního řádu, je zadrženou osobu vyslechnout a sepsat o tom protokol, do něj zaprotokolovat okolnosti zadržení, kterými jsou především místo a čas zadržení i ostatní důležité okolnosti a důvody, které vedly k rozhodnutí, že osoba bude zadržena.

Policejní orgán je dále povinen náležitě zadrženého poučit o jeho právech.²²

2.2 Práva zadržené osoby

Zde platí pravidlo přiměřeného použití ustanovení § 33 odst. 1 trestního řádu, který upravuje práva obviněného, a to znamená, že zadržaná osoba má podobná práva jako osoba obviněná, ne však všechna práva, mezi stěžejní práva dle tohoto ustanovení patří např. právo na odmítnutí podání výpovědi. Zadržaná osoba nemá na rozdíl od obviněného např. právo nahlížet do spisu.²³

Práva zadržené osoby jsou definována v ustanovení § 76b trestního řádu, dle tohoto ustanovení má zadržaná osoba právo na zvolení svého obhájce a má právo

²¹ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 76 [Zadržení osoby podezřelé]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 974.

²² Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0, s. 347-348.

²³ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 76 [Zadržení osoby podezřelé]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 978.

s obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby, dále má právo se s obhájcem radit v průběhu zadržení. Zadržená osoba dle tohoto ustanovení má právo na své náklady komunikovat formou písemných sdělení či telefonu s osobou, kterou si sama zvolí, za podmínky, že je toto právo technicky možné zrealizovat. A za podmínky, že by taková komunikace neohrozila dosažení účelu trestního řízení a pokud by tomu nebránil zájem na ochranu oběti. V případě umožnění takového práva bude komunikace podléhat kontrole. Paragrafové znění dále odkazuje na práva zadrženého cizince, které již bylo zmíněno, viz výše.²⁴

Dle ustanovení § 76 odst. 6 trestního řádu má zadržená osoba právo na zvolení obhájce, ale nemůže žádat o ustanovení obhájce. Obhájce má právo se účastnit na žádost zadrženého jeho výslechu. Policejní orgán má právo provést výslech zadržené podezřelé osoby i bez přítomnosti obhájce, pokud obhájce není ve lhůtě dosažitelný, lhůtou se rozumí 48 hodin. Zadržený má samozřejmě právo u výslechu nevypovídat, viz ustanovení § 33 odst. 1 trestního řádu.²⁵

Jak vyplývá z výše uvedených odstavců policejní orgán je povinen zadrženou osobu náležitě poučit. Poučení v praxi zadržená osoba obdrží v mluvené formě a posléze, při sepisování patřičné administrativní práce jej i policista vytiskne v písemné formě ve více originálech, jeden originál policista zadržené osobě předá proti podpisu, další podepsaný originál je pro spisové účely. Poučení zadržené osoby existuje jako předem nadefinovaný formulář v policejním systému ETR (což je systém elektronické evidence trestných činů, přestupků, ale i jiných služebních úkonů v rámci policejního orgánu).

Formulář o poučení osoby zadržené je tedy předtiskem, v jehož levé horní části se nachází označení útvaru, který vede spis, pod ním je číslo jednacích, vpravo od čísla jednacích je informace k místu a datumu vyhotovení a jaký počet stran formulář má. Dále je samotné poučení s nadpisem a pod textem poučení je podpisová doložka poučované osoby, s jejím jménem a datumem poučení. Toto musí zadržená osoba podepsat, pokud odmítne podepsat, tato skutečnost se zapíše formou: "Odmítl/a podepsat", následuje osobní evidenční číslo policisty, nejlépe hodnostní označení, jméno a jeho podpis. Není na škodu, aby zde byli podepsaní alespoň dva policisté,

²⁴ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 76b

²⁵ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 76 [Zadržení osoby podezřelé]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád I, II, III. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 978.

kteří toho byli svědky. Takto se postupuje u všech formulářů, u kterých se vyžaduje stvrzení podpisem dotčené osoby.²⁶

2.2.1 Ombudsman

Ombudsman, neboli veřejný ochránce práv, jak jeho název napovídá chrání práva občanů před jednáním úřadů a jiných orgánů v případě, že je toto jednání v rozporu s právem nebo toto jednání neodpovídá principům demokratického právního státu, taktéž chrání občany před nečinností úřadů a institucí.

Náplní práce Ombudsmana je taktéž chránit lidi před diskriminací, provádí kontroly zařízení, kde dochází k výkonu omezování osobních svobod osob, typicky kontroly policejních cel, aktivně brání špatnému zacházení a v neposlední řadě se stará taktéž o práva lidí s postižením.²⁷

V podstatě to znamená, že se na veřejného ochránce práv může obrátit kdokoli, kdo se domnívá, že došlo k neoprávněnému zásahu do jeho práv nebo výkon jeho omezení osobní svobody byl v rozporu s důstojným lidským zacházením a v důstojných podmínkách např. vybavenost policejní cely, kdy např. by chyběla toaleta, nebo postel apod.

Existence tohoto veřejného ochránce práv více upevňuje základní lidská práva a svobody a poskytuje dotčeným osobám vyšší možnost spravedlivého zacházení v souladu s právem.

2.3 Doba zadržení

Jak již zní ze základního vymezení zadržení osoby podezřelé z trestného činu, tedy, že se jedná zcela o krátkodobé omezení osobní svobody, které může trvat jen po nezbytně dlouhou dobu. Taková doba je určena maximálně na dobu 48 hodin. Ta je vymezena jak pro policejní orgán, tak i pro státního zástupce. Jak již bylo uvedeno, v této lhůtě je policejní orgán povinen zadrženou osobu vyslechnout a pokud neshledá důvody jejího propuštění na svobodu, rozhodne o zahájení trestního stíhání a dále musí podat veškeré podklady pro podání návrhu do vazby. Tento návrh je následně

²⁶ Viz příloha č. 1 této bakalářské práce.

²⁷ Ombudsman [online]. © 2022 Kancelář veřejného ochránce práv [cit. 11.02.2022]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/o-nas/> a <https://www.ochrance.cz/potrebuji-pomoc/omezeni-na-svobode/>

povinen státní zástupce předat soudu do již započaté lhůty 48 hodin, s veškerým spisovým materiálem, pro účely vazebního zasedání se v praxi vyhotovuje kopie spisového materiálu.

Po předání návrhu na podání obžaloby od státního zástupce soudu, začne plynout tzv. soudcovská lhůta, která je vymezena na 24 hodin, během této doby se soudce musí seznámit se spisovým materiálem, osobu zadrženou vyslechnout a buď rozhodne o jejím propuštění ze zadržení na svobodu nebo rozhodne usnesením o vzetí do vazby.²⁸

2.3.1 Počítání lhůty 48 hodin.

U počítání lhůty 48 hodin platí pravidlo “*a momento ad momentum*“, tedy od okamžiku k okamžiku, kdy podle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu plyne lhůta od okamžiku zadržení a dle ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu plyne lhůta od okamžiku převzetí osoby policejním orgánem od osoby, která zadržení provedla. Policejní orgán tyto okamžiky, tyto počátky lhůt, musí řádně zaprotokolovat do patřičných protokolů, ať už o výslechu osoby podezřelé, tak i do protokolu o zadržení osoby podezřelé. Nutno podotknout, že pro konec lhůty nemá žádný vliv denní či noční doba, ani v jaký den byla osoba zadržena a kdy zadržení končí, nebere se tedy ohled např. na svátky a neděle.

Šámal ve svém komentáři dále zmiňuje fakt, že do lhůty 48 hodin se dále taktéž započítává doba trvání, předcházejících zajišťovacích institutů např. zajištění osoby dle ustanovení §26 odst. 1 písm. a) až f) zák. č. 273/2008 Sb., zákona o Policii České republiky, pokud takového institutu bylo využito v souvislosti s trestním řízením, s daným případem.²⁹ Pro představu to může nastat tehdy, pokud policisté zajistí osobu, co by pachatele přestupku v obchodním domě a na stanici se zjistí, po náležité lustraci osoby, že tento pachatel je recidivní, má třeba již více skutků, pro které již bylo zahájeno trestní stíhání a z dalších podstatných důvodů bude policejní orgán podávat návrh na vzetí do vazby, z toho důvodu osobu zadrží dle trestního řádu, ale do

²⁸ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0, s 350 a 351.

²⁹ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 76 [Zadržení osoby podezřelé]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 977.

48hodinové lhůty se již započítá čas, kdy osoba byla zajištěna policisty dle ustanovení §26 odst. 1 písm. a) až f) zák. č. 273/2008 Sb., zákona o Policii České republiky.

Taktéž judikatura potvrzuje, že lhůta plyne již od zadržení osoby na místě činu a není možné jej počítat až od času sepsání protokolu o zadržení osoby podezřelé, který policista, s časovým odstupem od faktického zadržení, sepisuje až na služebně.³⁰

Tuto skutečnost potvrzuje i stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství, které hovoří o důvodech sčítání lhůt v případě, že byla osoba omezena na osobní svobodě v souvislosti s trestním řízením, které předcházelo zajištění osoby, v téže věci podle jiného právního předpisu např. zajištění osoby dle zákona o Policii České republiky, zák. č. 273/2008 Sb. apod., taktéž pokud došlo v téže věci k omezení osobní svobody obecním policistou dle zákona o obecní policii, zákona č. 553/1991 Sb. a taktéž je na místě zvážení sčítání lhůt, pokud dochází k opakovanému zadržení osoby v téže věci za nezměněných okolností, takovou okolností může být třeba krátkodobá hospitalizace zadrženého v nemocnici, kdy je ze zadržení předán do péče lékařů a bude z jejich péče propuštěn a znovu se zadrží, např. pro účely vazebního zasedání.

Pokud bude osoba zadržena v téže věci z důvodu podstatného změny okolností a je např. ve věci spatřován jiný důvod vazby než v původní věci, počne při zadržení nová 48 hodinová lhůta.³¹

2.3.2 Ukončení zadržení

Propuštění zadržené osoby na svobodu není na podkladě nového rozhodnutí, ale jedná se o formu opatření. Osoba zadržaná musí být propuštěna na svobodu, pokud pomine podezření ze spáchání trestného činu, pokud odpadnou důvody vazby, stejně tak pokud by důvody vazby sice existovaly, ale jednalo by se o méně závažné trestné činy.³² Dále se podle již uvedeného výkladu propustí osoba ze zadržení, pokud do 48 hodin nebude podán podnět na vzetí osoby do vazby. Také jak již v tomto odstavci bylo zmíněno je to důvod, kdy odpadnou důvody vazby a ve věci se dále vede

³⁰ *Nález Ústavního soudu ze dne 11. 1. 2007, sp. zn. II. ÚS 530/06.*

³¹ *Stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství ze dne 30.03.2020, sp. zn. 1 SL 720/2019, poř.č. 1/2020.*

³² *ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 76 [Zadržení osoby podezřelé]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád I, II, III. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 976.*

zkrácené přípravné řízení po sdělení podezření, či vyšetřování vedené na svobodě, po předání usnesení o zahájení trestního stíhání obviněnému.

Ukončení zadržení osoby podezřelé taktéž může skončit v již představené soudcovské lhůtě, kdy zadržený je vystaven vazebnímu zasedání a soudce neshledá důvody vazby a osobu propustí na svobodu, tímto končí zadržení osoby taktéž a trestní stíhání se dále vede na svobodě.

Stejně tak pro policejní orgán končí zadržení osoby podezřelé předáním osoby do vazební věznice, či do péče jiných institucí a orgánů.

2.4 Vazební důvody

Vzpomeňme, že jedním ze tří zákonných předpokladů pro využití trestně právního institutu zadržení osoby podezřelé je existence tzv. vazebních důvodů. Minimálně jeden ze tří vazebních důvodů se musí aplikovat na konkrétní případ pro možnost realizace zadržení. Trestní řád vytyčuje tři vazební důvody, které jsou zakotvené ve znění ustanovení § 67 trestního řádu a jednotlivé důvody popisuje v písmenech a) až c).

Vazební důvod pod písm. a) se nazývá tzv. vazba útěková, neboť je zde obava, že obviněný uprchne nebo se bude skrývat a tím se bude vyhýbat trestnímu stíhání či trestu. Toto podezření je na místě zejména tehdy, pokud nelze ihned zjistit totožnost zadrženého, dále pokud osoba nemá stále bydliště nebo pokud by zadrženému za jeho trestný čin hrozil vysoký trest.

Vazební důvod pod písm. b) se nazývá tzv. vazba koluzní, zde je předpoklad toho, že obviněný bude působit na dosud nevyslechnuté svědky, spoluobviněné nebo jinak mařit objasnění skutečností závažných pro trestní stíhání.

Vazební důvod pod písm. c) se nazývá tzv. vazba předstižná, zde je obava, že obviněný by opakoval trestnou činnost, pro kterou je stíhán a je zde obava, že dokoná trestný čin, o který se pokusil nebo se dopustí trestného činu, který připravoval nebo který hrozil.³³

³³ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0, s 356.

2.4.1 Vazba

Pro širší kontext práce stručně vymezím pojem, účel a podstatu vazby, neboť to považuji za příhodné, vzhledem k tomu, že institut zadržení osoby podezřelé je úzce s vazbou spjatý tak, jak již napovídaly předešlé kapitoly.

V žádném případě nelze vazbu považovat za trest. Vazba nemá sankční funkci, a tak neplní funkci trestu. Je to procesní zajišťovací opatření nejzávažnějšího charakteru, které se využívá výjimečně, v krajních případech. Jejím účelem je zajištění obviněného pro účely trestního řízení a výkonu trestu a zároveň obviněnému zabránit, aby nemařil či neztěžoval dokazování, aby se nevyhýbal trestnímu řízení nebo trestu nebo mu zabránit, aby se nedopouštěl páchání trestné činnosti. Podstatou vazby je dočasné omezení osobní svobody obviněného ve vazební věznici z rozhodnutí soudu.

Z toho plyne orgánům činným v trestním řízení povinnost vyřizovat vazební věci s největší prioritou a dále jsou v průběhu vazby povinni řízení průběžně přezkoumávat, zda u obviněného nadále trvají vazební důvody či vazební důvody již pominuly.³⁴

2.5 Oprávnění a povinnosti policisty při využití institutu zadržení.

Přestože téma této bakalářské práce je trestně právní institut, v této kapitole dojde k exkurzu do zákona o Policii České republiky, jen stručně bez zabřednutí do detailů a rozsáhlého výkladu k podmínkám využití oprávnění policistů.

Policista má zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky daná jistá oprávnění, kterými dosahuje zdárného zadržení osoby podezřelé na místě činu, na které se váží i služební povinnosti.

Pro začátek je nutné si vymezit rozdíl mezi úkonem a zákrokem. Úkonem je jakýkoliv úkon v rámci pravomoci policisty, který je oprávněn provést jak v době, tak i mimo dobu služby. Zárok je úkon, při kterém dochází k přímému vynucení splnění povinnosti nebo ochraně práv za užití síly nebo hrozby jejího použití.³⁵

³⁴ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0, s 354 a 355.

³⁵ VANGELI, Benedikt. § 113 [Úkony a zákroky]. In: VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 399.

Aplikací trestně právního institutu zadržení osoby podezřelé dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu, dochází ze strany policisty ruku v ruce s policejním zákrokem, během něhož je policista, dle hlavy deváté zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, oprávněn za splnění podmínek využít donucovací prostředky či zbraň.

Policista je oprávněn využít takového donucovacího prostředku, kterým dosáhne účelu směřovaného zákrokem. Na již oprávněné použití donucovacího prostředku či zbraně se váže povinnost vyrozumět o tomto využití vedoucího důstojníka a při zákroku co nejvíce šetřit zdraví a život osoby, vůči níž zákrok směřuje, u oprávněného použití služební zbraně je policista povinen co nejvíce šetřit život osoby. Typicky nejužívanějším oprávněním je využití oprávnění k přiložení pout zadržené osobě.³⁶

Po zdárném zákroku, bezprostředně po něm, je policista oprávněn zadržené osobě provést prohlídku na zbraň dle ustanovení § 35 zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.³⁷ Tím se rozumí pohmatem prohledání svršků osoby, kapes, ale i prostor za opaskem apod.

Prakticky lze na konkrétního policistu dále aplikovat již představené povinnosti policejního orgánu v kapitole 2.1 této práce, v této podkapitole zmíním spíše povinnosti vyplývající z praxe a z přímého výkonu služby, a to je především co nejvíce šetřit práva osoby, její čest, vážnost a důstojnost, při zadržení osoby jej poučit o omezení osobní svobody, jejích právech a důvody zadržení. K důvodům postačí konstatování, že byl přistižen při trestném činu, nebo je z trestného činu podezřelý.

Po provedeném zákroku následuje tzv. hlásá služba, kdy policista vyrozumí operačního důstojníka o skutečnosti zadržení a seznámí ho stručně s okolnostmi zadržení a konkrétnímu času zadržení.

Taktéž je nutné se dotázat zadržené osoby, proti níž směřoval zákrok s donucovacími prostředky, zda byla při tomto zákroku zraněna a pokud ano, zajistit lékařské vyšetření, ať už přivoláním rychlé zdravotní služby v akutních případech, či formou eskorty zadrženou osobu odvést k ošetření. O zranění osoby je policista

³⁶ VANGELI, Benedikt. § 35 [Vydání a odebrání zbraně a prohlídka osoby]. In: VANGELI, Benedikt. Zákon o Policii České republiky. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 201 až 205.

³⁷tamtéž, s. 135.

povinen vyrozumět dosahujícího státního zástupce, při jeho vyrozumění o zadržení osoby podezřelé.

2.6 Osobní prohlídka

V kapitole 1.4 jsem velmi obecně představil co jsou zajišťovací úkony a vzpomeňme si, že jedním zajišťovacím úkonem věcí, je právě osobní prohlídka. Ta je s institutem zadržení osoby podezřelé na místě činu velmi úzce spjata. Trestní řád jí zakotvuje v ustanovení § 82 odst. 3 a 4 trestního řádu a k tomu je související ustanovení § 83b trestního řádu, které pro účely institutu zadržení osoby na místě činu není úplně podstatný, neboť toto ustanovení pojednává o příkazu k osobní prohlídce, který pro účely zadržení dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu není třeba, jak si uvedeme v následujících odstavcích.

Důvody k provedení osobní prohlídky jsou dva, tyto důvody reflektují právě odstavce 3 a 4 ustanovení § 82 trestního řádu. Důvodem pro provedení osobní prohlídky dle třetího odstavce je existence důvodného podezření, že dotčená osoba, které má být osobní prohlídka provedena má u sebe věc důležitou pro trestní řízení.

Ovšem důvod dle čtvrtého odstavce ustanovení § 82 trestního řádu je obecně ochrana života a zdraví, neboť existuje důvodné podezření, že osoba zadržená, zatčená nebo osoba, která se bere do vazby, má u sebe zbraň, nebo jiný předmět, který by mohla ohrozit zdraví či život, ať už své vlastní nebo osoby cizí.

Osobní prohlídku provede policejní orgán v souladu s ustanovením § 83b odst. 4 trestního řádu, neboť ten uvádí, že pro osobní prohlídku není třeba příkazu nebo souhlasu, jestliže jde o sobu přistiženou na místě činu a pokud se jedná o provedení osobní prohlídky právě podle odstavce čtvrtého ustanovení § 82 trestního řádu.³⁸

Šámal ve svém komentáři trestního řádu dále rozsáhle specifikuje co se myslí zbraní a jinou věcí. Zbraň pro účely ustanovení §82 odst. 4 trestního řádu vykládá jako zbraň v technickém smyslu, tedy nejen střelná, ale i zbraň bodná a sečná. Jinou věcí, kterou by osoba mohla ohrozit svůj život či zdraví se rozumí např. jedovaté látky nebo i provaz, který lze užít k sebevražednému jednání a v případě cizího zdraví či života

³⁸ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 220 až 221 s. ISBN 978-80-7380677-4

se může jednat o různé předměty, jako třeba obušek, tyč, řetěz, též jedovaté a omamné látky atd.³⁹

Na závěr je nutno podotknout, že osobní prohlídka je vážný zásah do základních práv osoby a do její integrity, z toho důvodu je osobní prohlídka svěřena pouze do pravomocí policejního orgánu. U osobní prohlídky je nutné, aby jej vykonávala osoba stejného pohlaví a její průběh musí být na vhodném místě, v žádném případě na místě činu, či venkovních prostor. Ideálně se může jednat např. o prostor policejní stanice, konkrétně místnost bez přítomnosti kamerového systému. Provedenou osobní prohlídkou mohou být nalezeny věci důležité pro trestní řízení a dále i věci, které nejsou důležité pro trestní řízení a patří osobě zadržené. Jak se dále s těmito věcmi nakládá bude předmětem další podkapitoly.

2.7 Protokoly

Z důvodu, že většina úkonů v trestním řízení se provádí ústně, trestní řád ukládá povinnost dle ustanovení § 55 trestního řádu úkony tzv. protokolovat. Protokolování je velmi důležitou náležitostí všech procesních úkonů a může sloužit jako např. podklad k přezkumu rozhodnutí.

V ustanovení § 55 odst. 1 trestního řádu jsou taxativně vymezeny nejdůležitější náležitosti každého protokolu. Tyto náležitosti jsou popsány v písmenech a) až f). Protokol dle tohoto ustanovení musí tedy obsahovat: Pojmenování provádějícího orgánu činného v trestním řízení právě ten úkon, místo čas a předmět úkonu, jméno a příjmení úředních osob, jejich funkce, dále další jména účastníků úkonu, nacionále obviněného či prověřovaného. Například u vyslychaných osob je nutno zaprotokolovat i doručovací adresu a jejich další nacionále, jejich povolání atd. Následuje stručné vylíčení prováděného úkonu, obsah rozhodnutí, prokazatelné doručení opisu písemnosti. Dále se zaprotokolují návrhy stran, poučení osob a jejich vyjádření k danému poučení. A pokud vznikly během úkonu nebo protokolace nějaké

³⁹ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 82 [Důvody domovní prohlídky a osobní prohlídky a prohlídky jiných prostor a pozemků]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád I, II, III. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1116.

nesrovnalosti, na které dotčená strana chce upozornit, tak je třeba toto řádně zaprotokolovat jako námitku.⁴⁰

2.7.1 Protokol o výsledku osoby zadržené

Jak už bylo uvedeno v kapitole 2.1, o povinnostech policejního orgánu, trestní řád ukládá povinnost zadrženu osobu k věci vyslechnout, což jak již bylo zmíněno jeho uskutečnění stanovuje ustanovení § 76 odst. 3 trestního řádu, nikoli pouze obecný výše zmíněný § 55 trestního řádu.

Protokolování výsledku osoby zadržené, policejní orgán provádí v prostředí systému ETŘ, kde je k tomuto předem nedefinovaný, příslušný formulář, který se přesně jmenuje: “Protokol o výsledku osoby zadržené ve smyslu § 76 odstavce 3 trestního řádu“.

Tento protokol není vlastně zásadně odlišný od klasických formulářů a protokolů určených k výsledku nebo podání vysvětlení osob, dalo by se říct, že je podobný typickému formuláři pro podání vysvětlení ve smyslu ustanovení § 158 odst. 6 trestního řádu.

Formou se odlišuje pouze ve znění poučení, kde jsou v první řadě citovaná práva osoby zadržené a dále jsou uvedena i celková práva osoby podávající vysvětlení. Náležitosti tohoto protokolu uvádí i trestní řád, tak jak již bylo uvedeno v předešlých kapitolách.

Protokol o výsledku osoby zadržené má následující konkrétní podobu:

První strana: V záhlaví protokolu se nachází hlavička policejního orgánu, pod ním je číslo jednacích trestné věci, vpravo od číslo jednacích, jsou údaje ke dni a místu vyhotovení. Následuje souvětí, ve kterém je shrnut čas započítání výsledku a čas, kdy byla osoba zadržena. Následují informace k vyslychané zadržené osobě, jako jsou jméno, příjmení, bydliště, informace k zaměstnání, k jeho rodině a dotaz na trestní minulost, respektive dotaz, zda byl již vyslychán pro trestný čin, pro který, kolikrát a jaké jsou dřívější tresty osoby. Stránka zakončuje odstavce s konstatováním, proč byla

⁴⁰Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0, s 326 až 328.

osoba zadržena, pro jakou trestní činnost a je zde i konkretizován vazební důvod při zadržení.⁴¹

Druhá a třetí strana protokolu obsahují pouze odstavce předepsaných zákonných poučení vyslychané zadržené osoby.⁴²

Čtvrtá strana protokolu začíná posledním odstavcem poučení, následuje vyjádření osoby podezřelé k poučení, poté zaznamenání, zda si osoba volí obhájce, popř. jakého, dále je na řadě samotný výslech, který by měl být rozdělen na dvě, kdy první je monolog vyslychaného, ve kterém věc popíše dle svého uvážení bez zásahu policisty a zaznamenání výpovědi policistou by mělo být neměnné od užitých výrazů vyslychaného. Na závěr protokolu je informace seznámení se s protokolem vyslychaného, čas a datum ukončení výslechu a podpisové doložky vyslychaného, policistů, popřípadě obhájce vyslychané osoby.⁴³

2.7.2 Protokol o zadržení osoby podezřelé

Nejdůležitějším protokolem pro trestně právní institut zadržení osoby podezřelé na místě činu je právě Protokol o zadržení osoby podezřelé. Jelikož samotné zadržení je úkonem trestního řízení, je potřeba, aby zadržující orgán, v našem případě policejní orgán dle ustanovení § 55 trestního řádu, o tomto provedeném úkonu vedl protokol.

Předem nadefinovaný protokol je stejně jako protokol o výslechu osoby zadržené již v prostředí systému ETŘ. Protokol je sestaven tak, aby vyhovoval zákonným předpokladům pro uskutečnění zadržení a stejně tak odpovídá požadavkům protokolování.

Protokol o zadržení osoby podezřelé se běžně vyhotovuje v několika originálech a měl by být tištěn na červené papíry, proto se mu v praxi říká "červeňák". Často jsem ho vyhotovoval i v pěti opisech, neboť jeden je potřeba založit do spisu, další výtisk je nutný poskytnout státnímu zástupci, jeden originál vyžaduje ostraha policejních cel, kam bude zadržенý případně umístěn. Další dva pro eskortující policisty a případné potřeby soudu a vazební věznice. Pokud bude osoba umístěna do vazby, je třeba

⁴¹ Viz příloha č. 2 této bakalářské práce.

⁴² Viz přílohy č. 3 a 4 této bakalářské práce.

⁴³ Viz příloha č. 5 této bakalářské práce.

potvrzený originál z vazební věznice vést v originálu spisu, to platí o jakémkoliv protokolu, kde jsou nejaktuálnější údaje k zadržení a osoby a případného propuštění.

Pro účely této práce jsem jeden protokol vyhotovil, veškeré údaje na něm vyplněné jsou zcela smyšlené a ani popsaná situace a veškeré osoby nejsou reálné. Jde o možnou smyšlenou modelovou situaci.

Protokol o zadržení osoby podezřelé má následující podobu:

První strana obsahuje vlevo nahoře označení policejního orgánu, číslo jednacích, čas a místo vyhotovení s počtem stran protokolu. V úvodu je stěžejní správně zaprotokolovat přesné datum a čas zadržení a konstatovat, že zadržení proběhlo bez předešlého souhlasu státního zástupce, následují údaje o zadrženém. V kolonce "Důvody zadržení" při zakládání protokolu policista vybírá ze tří nabídek vět, logicky vět, které charakterizují potřebné vazební důvody, dále je zde příhodné napsat pro jaký trestný čin byla osoba zadržena. V odstavci "Okolnosti zadržení" policista sepíše stručně a jasně skutek a jeho okolnosti, na závěr je lepší uvést skutečnost o vyrozumění dosahového státního zástupce. Poslední větou je konstatování zda byly nebo nebyly využity pouta.⁴⁴

Druhá strana protokolu začíná poučením zadrženého a jeho podpisovou doložkou, dále zde má své místo údaj o osobní prohlídce konkretizující, kdo provedl osobní prohlídku a kdo jí byl přítomen. Během osobní prohlídky se nalézají věci, které má zadržený při sobě, tyto věci se zapíše do kolonky níže. Pozor, nezapisují se zde věci a předměty, které zadržený policejnímu orgánu vydal dle ustanovení § 78 trestního řádu, neboť se jednalo o věci důležité pro trestní řízení, ať už např. zbraň, kterou zadržený spáchal trestný čin nebo např. odcizené věci. Je důležité, aby zadržený byl předán jinému orgánu s vypsányi věcmi a pokud se propouští na svobodu tak se mu všechny věci dle seznamu musí vrátit. Následují podpisové doložky a pokyny pro umístění do policejní cely.⁴⁵

Na třetí straně protokolu je prostor pro učinění záznamu o propuštění osoby na svobodu a skutečnosti o umístění zadrženého do policejní cely. Dále je na třetí straně kolonka pro potvrzení o převzetí věznicí. Tato kolonka zůstává v praxi nevyplněna,

⁴⁴ Viz příloha č. 6 této bakalářské práce.

⁴⁵ Viz příloha č. 7 této bakalářské práce.

neboť věznice převzetí stvrzují jejich razítkem k tomu určeným, do kterého se ručně dopíše potřebné údaje, jako jsou: Název věznice, čas předání osoby a evidenční čísla předávajícího policisty a přijímacího člena věznice.⁴⁶

2.7.3 Protokol o vydání věci

Poslední protokol, který blíže vyložím, je Protokol o vydání věci. Ve stručnosti: povinnost osoby k vydání věci ukládá ustanovení § 78 trestního řádu, který uvádí, že ten, kdo má u sebe věc, která by mohla sloužit pro důkazní účely je povinen tuto věc vydat. Pokud dotčený věc dobrovolně nevydá, může být přistoupeno k odnětí věci dle ustanovení § 79 trestního řádu.

Protokol je opět v systému ETR předem nadefinovaný s více výběry, pro vydání, předložení a odnětí věci. Protokol je následující formy:

Na první straně protokolu se již tradičně nachází vlevo v rohu hlavička policejního orgánu, pod ním je číslo jednacích věci, vpravo od čísla jednacích je uvedeno místo a datum vyhotovení. Dále název protokolu, tedy "Protokol o vydání věci", znovu datum, čas, místo a konkrétní uvedená osoba, která byla vyzvána k vydání věci. Následuje popis věci, konstatování, že se jedná o věc, která může sloužit pro důkazní účely, následuje poučení dle ustanovení § 78 trestního řádu. Pod poučením je kolonka pro vyjádření osoby k věci, co se týče popisu a informací k nabytí věci apod.⁴⁷

Na druhé straně protokolu se specifikuje místo, kde došlo k vydání věci, následuje prohlášení osoby o správnosti protokolu a konstatování, že nežádá doplnění a na konci svým podpisem u podpisové doložky, protokol ztvrdí, stejně tak jako policisté.⁴⁸

Tímto způsobem se po předešlé výzvě policisty zajišťují například věci, které osoba buď sama již vydala, nebo byly nalezeny při osobní prohlídce a jsou důležité pro trestní řízení natolik, že mohou sloužit jako důkazní prostředky. Důležité je, aby se tyto zajištěné věci neobjevily v protokolu o zadržení osoby podezřelé v kolonce: "Při osobní prohlídce byly nalezeny tyto věci:". Vyšetřovatel nebo zpracovatel spisu se s těmito věcmi musí dále vypořádat a to typicky tak, že věc usnesením vrátí

⁴⁶ Viz příloha č. 8 této bakalářské práce.

⁴⁷ Viz příloha č. 9 této bakalářské práce.

⁴⁸ Viz příloha č. 10 této bakalářské práce.

právoplatnému majiteli, nebo na věc bude sepsán státním zástupcem návrh na propadnutí věci nebo se věc znovu usnesením vrátí osobě, která jí vydala, neboť jí již pro trestní řízení není třeba.

2.7.4 Ostatní protokoly a úřední záznamy

Výše mnou vybrané tři protokoly považuji za nejpodstatnější, úzce spojené s institutem zadržení osoby podezřelé. Policejní orgán v souvislosti se zadržením osoby podezřelé na místě činu dále samozřejmě vyhotovuje spoustu dalších, třeba i více podstatných protokolů a úředních záznamů potřebných pro podklady spisového materiálu, jako např. případné usnesení o zahájení trestního stíhání, návrhy na podání vazby, protokol o ohledání místa činu, protokoly k výslechů, úřední záznamy z místa, úřední záznamy o použití donucovacích prostředků, rozhodnutí o eskortě apod.

2.8 Výkon zadržení

Výkon zadržení probíhá zpravidla po většinu doby lhůty v policejní cele. Samozřejmě, že nastávají takové situace, kdy se osoba po jejím výslechu a vyhodnocení věci propustí na svobodu a výkon zadržení takové osoby byl jen v rámci eskorty na služebnu a strpení důležitých úkonů v prostředí policejní služebny, kanceláře.

Policejní cely upravuje zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, konkrétně ustanovení §§ 28 až 33 tohoto zákona, tudíž je pro osvětlu výkonu zadržený opět nutný exkurs do zákona o Policii České republiky. Ustanovením § 28 vzniká oprávnění osobu do policejní cely umístit, neboť ustanovení taxativně vymezuje, které osoby lze do policejní cely umístit, mezi nimi je osoba zadržená pod písm. b).

Ustanovení § 29 vymezuje možnost se formou prohlídky osoby přesvědčit, zda osoba dodávaná do cely má u sebe zbraň nebo jiný předmět způsobilý ohrozit život či zdraví a takovou věc odebrat, k tomuto policista musí sepsat taktéž seznam odebraných věcí. Prohlídkou osoby se rozumí pozorování odhaleného těla osoby, kontrola oděvních svršků a věcí i s využitím přímých fyzických kontaktů.

Ustanovení § 30 udává nutnost oddělení osob v celách v případech různého pohlaví, osob mladších 18 let a dospělých, osob jejichž trestní stíhání společně souvisí a osob agresivních.

Ustanovení § 31 stanovuje podmínku pro umístění osob pod vlivem návykových látek, což je přípustné po lékařském souhlasu, že je osoba v takovém stavu schopna pobytu v policejní cele, pokud takovou podmínku lékař neshledá napíše do zprávy jeho stanovisko a osoba je například umístěna v protialkoholní či protidrogové záchytné stanici nebo v jiném zdravotnickém zařízení. Lékař taktéž posoudí způsobilost pobytu v cele u osob zraněných či trpících závažnou chorobou.

Ustanovení § 32 ukládá povinnost poskytnutí první pomoci a zajištění lékařské péče, pokud se osobě v policejní cele zhorší zdravotní stav nebo se pokusí o sebevraždu.

Ustanovení § 33 ukládá, že cela musí být hygienicky nezávadná, v cele nesmí být umístěné předměty, které by mohly být použity k ohrožení života nebo zdraví policisty a jiných osob. Uvádí možnost zapůjčení oděvu osobě, která nemá oděv, nebo je hygienicky závadný. V cele má osoba právo na odpočinek a spánek, stejně tak na poskytnutí zdravotních pomůcek a léků, přístup k toaletě, k vodě a základní hygieně. Dále má právo na poskytnutí stravy třikrát denně. A samozřejmě musí být osoba náležitě poučena o právech a povinnostech v souvislosti s pobytem v policejní cele.⁴⁹

Jak již bylo uvedeno v podkapitole o Ombudsmanovi, je to právě veřejný ochránce práv, který i namátkovými kontrolami kontroluje policejní cely a vyhodnocuje způsobilost prostor cel pro realizaci umístění osob omezených na osobní svobodě.

Nutno podotknout, že výkon zadržení není jen o policejní cele, neboť jak již bylo vyloženo, zadržení počíná od okamžiku omezení osobní svobody na místě činu, a tak výkon zadržení taktéž vyplňuje čas, kdy je zadržená osobě v režimu eskorty, či na vyšetření před policejní celou nebo na lékařském ošetření zranění. Taktéž zadržená osoba v průběhu zadržení je z policejních cel vydávána k dalším úkonům do kancelářských prostor.

⁴⁹ VANGELI, Benedikt. § 28 [Důvody umístění do cely]. In: VANGELI, Benedikt. Zákon o Policii České republiky. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 119 až 127.

Pro vydání osoby z policejní cely je nutné ostražte cel předložit žádost o vydání osoby z policejní cely, kde jsou zaznamenány: čas vydání osoby např. vyšetřovateli SKPV a opět čas návratu osoby do policejní cely. Pokud se již osoba do policejní cely nevrací je nutno potvrdit převzetí zajištěných věcí patřící zadržené osobě.

Výkon zadržení logicky končí při propuštění zadržené osoby na svobodu, předání do vazby nebo například předání osoby jiným institucím jako jsou nemocnice, psychiatrické léčebny apod.

3 Omezení osobní svobody osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté dle § 76 odst. 2 tr. řádu.

Zadržení osoby podezřelé z trestného činu není zákonem pouze svěřeno do rukou policejního orgánu, ale ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu tuto možnost umožňuje i jakékoliv jiné osobě, za splnění vymezených podmínek a předpokladů.

Takovými předpoklady dle Jelínka jsou, že osoba páchající trestný čin, tedy podezřelý musí být přistižen při trestném činu, nebo bezprostředně po něm, současně musí existovat předpoklad nutnosti zjištění totožnosti takové osoby, zamezit jejímu útěku či zajistit důkaz.⁵⁰ Předpoklady pro zadržení osoby podezřelé kýmkoliv ve stejné rovině uvádí i Šámal ve svém komentáři trestního řádu.⁵¹

Na první pohled je zřejmé, že v předpokladech pro zákonné zadržení podezřelého kýmkoliv nefigurují již zmíněné a velmi podstatné vazební důvody, tedy spíše jejich existence, jako při zadržení osoby podezřelé policejním orgánem. Důležité je tedy při zadržení kýmkoliv, že podezřelý spáchal trestný čin, nikoliv přestupek.

Ten, kdo podezřelého zadržel je povinen neprodleně osobu předat policejnímu orgánu, pokud nelze předání provést neprodleně, tak ten, kdo zadržel osobu podezřelou ze spáchání trestného činu, musí alespoň takové zadržení neprodleně např. policejnímu orgánu ohlásit.

Zadržení osoby podezřelé kýmkoliv se nedá chápat jako procesní úkon, z toho vyplývá, že procesní zajištění podezřelé osoby pro účely trestního řízení náleží policejnímu orgánu, kterému bude zadržený předán.

Zákonem stanovená 48 hodinová lhůta v tomto případě začíná plynout okamžikem převzetí zadržené osoby policejním orgánem. Policejní orgán je následně povinný postupovat tak, jak již bylo blíže popsáno k povinnostem policejního orgánu při zadržení osoby podezřelé dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu.⁵²

⁵⁰ Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0, s 349.

⁵¹ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 76 [Zadržení osoby podezřelé]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 975.

⁵² Jelínek, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0, s 349.

Šámal se ve svém komentáři trestního řádu, na rozdíl od publikace Jelínka, dále pozastavuje nad způsobem, kterým může dojít k omezení osobní svobody podezřelého ze spáchání trestného činu kýmkoliv.

Realizace zadržení podezřelé osoby z trestného činu ve smyslu tohoto paragrafového znění lze provést různými způsoby. Šámal pro příklad zmiňuje např. uzamčení podezřelého v bytě, nebo na jiném vhodném místě nebo spoutání osoby. V tomto případě nejde ze strany osoby, která zadržuje podezřelého o naplnění skutkové podstaty trestného činu Omezování osobní svobody, neboť právě omezení osobní svobody dle ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu je okolnost vylučující protiprávnost. Dále je podstatné, pokud lze dosáhnout účelu omezení osobní svobody, podezřelého ze spáchání trestného činu, méně omezujícími prostředky a způsoby, pak je na místě použít takových prostředků. Z toho plyne, že je potřeba využít takových prostředků a způsobů, které zcela zjevně nepřekračují svou povahou a razancí smysl pro dosažení účelu zdárného omezení svobody osoby podezřelé z trestného činu.⁵³

Judikatura, konkrétně Nejvyšší soud rozhodoval, zda je dle ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu, oprávněné a v mezích tohoto oprávnění, omezit osobní svobodu takové osoby, která se teprve připravovala na spáchání trestného činu. Konkrétní nálezy za příklad dávají situaci, kdy se pachatel na trestný čin připravuje např. vytipováním objektů a obhlíží místo činu, jako je vytipování objektů ke vloupání a je při tomto zadržen. Za podmínky, kdy potenciální pachatel nezačal naplňovat zákonné znaky skutkové podstaty kteréhokoliv trestného činu.

Nejvyšší soud konstatoval, že nelze na takový případ aplikovat oprávnění ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu, přesto, že ten, kdo provedl zadržení vycházel z toho, že dle tohoto ustanovení takového člověka může zadržet. K tomuto Nejvyšší soud uvedl, že neznalost zákona zadržující osoby nevylučuje její trestní odpovědnost např. pro trestný čin Omezení osobní svobody. V jednání takové osoby bude spatřován omyl právní.⁵⁴

Taktéž judikaturou, rozhodnutím Nejvyššího soudu, bylo konstatováno, že zaměstnanec bezpečnostní služby může zadržet podezřelou osobu za splnění

⁵³ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 76 [Zadržení osoby podezřelé]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I, II, III. 7. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 977.

⁵⁴ *Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2007, sp. zn. 7 Tdo 1429/2006.*

podmínek dle ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu, tedy pokud taková osoba byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté.

Současně Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí konstatuje, že zákrok zaměstnance bezpečnostní služby, který zasahuje do osobních svobod osoby, která není podezřelá ze spáchání trestného činu, nelze pokládat za oprávnění, ba naopak. Pokud tato osoba při tomto zákroku užije násilí vůči zaměstnanci bezpečnostní agentury, ve smyslu bránit se zadržení, je takové násilí považováno za nutnou obranu, neboť taková osoba odvrací útok na zájem chráněný trestním zákonem, tedy zájem společnosti na ochranu osobní svobody.⁵⁵

Z tohoto vyplývá, že v drtivé většině se s využitím zadržení podezřelého z trestného činu dle ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu, v praxi setkáváme právě u zaměstnanců bezpečnostních agentur, kteří např. dohlíží nad pořádkem obchodních domů, chráněných objektů apod.

⁵⁵ *Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 7. 2006, sp. zn. 8 Tdo 838/2006.*

4 Vlastní pohled na problematiku, vázaný na zkušenosti z praxe

Jak jsem již uvedl na úplném začátku této práce, využívání trestně právního institutu zadržení osoby podezřelé na místě činu dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu, sám беру velmi vážně z pohledu uvědomění, jak velký je toto zásah do práv osoby a dle mého pohledu se má využívat tento institut trestního práva obezřetně a s respektem k právům zadržované osoby, ať už osoba pochází z jakékoliv poměrů a vrstvy společnosti. Taktéž si myslím, že institut zadržení osoby podezřelé je pevně zakotven a odpovídá nárokům i dnešní doby, přesto se na závěr čtvrté kapitoly zamyslím nad možnými změnami v tomto institutu.

Považuji za velkou výhodou to, že jsem během své praxe prošel základními stupni policie, tím myslím působení na oddělení hlídkové služby, následné působení na obvodním oddělení a nyní působení na službě kriminální policie, jako vyšetřovatel, neboť z každého stupně se obzory a pohledy na institut zadržení rozvíjí, co by policisty, který takto běžně zadržuje až po policistu, který dle své praxe a zažitých zákroků dokáže, alespoň z části objektivně posuzovat postupy svých kolegů, zákonnost apod. V neposlední řadě mi samozřejmě tento institut a vše okolo něj dokresluje studium na Policejní akademii v Praze, kde mi výuka trestního práva rozšířila obzory, díky doporučeným knižním zdrojům, konkrétně od Novotného a Jelínka, kde je vše čtivě vysvětleno.

S čistým svědomím mohu konstatovat, že jsem se až na drobné nuance nesešel se špatnou aplikací, či využitím tohoto institutu a oprávnění, či povinností na něj navazujících, ať už ze strany policejního orgánů, tedy kolegů, tak i ze strany státního zastupitelství.

Přesto se v praxi stávalo, že policisté nevyrozuměli o zadržení státního zástupce nebo s velkou prodlevou, třeba až když byla osoba propuštěna po úkonech na svobodu. Stejně tak na druhou stranu jsem se v praxi setkal, že dosahový státní zástupce požadoval vyrozumění o skutečnosti, že došlo k zadržení osoby podezřelé, v nočních hodinách pouze formou sms zprávy či požadoval toto vyrozumění telefonicky až ráno, což dle mého názoru není správný postup a k vyrozumění by mělo dojít jakmile to situace a okolnosti dovolí, nehledě na aktuální denní či noční dobu.

Vlastně celé vyrozumění státního zástupce o zadržení osoby podezřelé z trestného činu taktéž v praxi funguje jako žádost o dodatečný souhlas se zadržením. Sice trestní řád něco jako dodatečný souhlas státního zástupce k zadržení nezná, ale při vyrozumívání dosahového státního zástupce, policista musí řádně vylíčit skutek, tím že popíše doposud zjištěné skutečnosti k věci, popíše i podrobnosti k zadržení jako takovému, třeba i popíše zdravotní stav zadrženého, tím myslím, zda je pod vlivem alkoholu či drog, léků apod. Státní zástupce na podkladě těchto zjištěných skutečností může policejnímu orgánu nařídit propuštění zadržené osoby na svobodu a nebo se zadržením bude souhlasit a tím v praxi dává dodatečný souhlas, který se zaznamenává do protokolu o zadržení osoby podezřelé a dále do úředního záznamu policistů k celé věci. Pokud státní zástupce nerozhodl o propuštění osoby na svobodu a s policejním orgánem souhlasí v tom, že zadržení je na místě a oprávněné, tímto v praxi dává právě tzv. dodatečný souhlas se zadržením, který se zapisuje do úředních záznamů a protokolů s časem, kdy byl státní zástupce vyrozuměn a kdy souhlasil se zadržením. Během tohoto hovoru se často v praxi v rychlosti projedná další postup ve věci.

Státní zástupce může rozhodnout o okamžitém propuštění zadržené osoby na svobodu v případě, kdy policisté dle jeho názoru, nebo zcela zjevně z vyplývající situace, osobu zadrželi neoprávněně, např. z důvodu, že se ve věci nejedná o trestný čin, ale přestupek, státní zástupce příkazem nařídí propuštění osoby na svobodu v případě, že osoba již byla umístěna do policejní cely, pokud nebyla dosud ještě umístěna do policejní cely, státní zástupce vydá pouze pokyn k propuštění osoby na svobodu, který je policejní orgán povinen uposlechnout a vykonat.

Dále si osobně myslím, že nutnost existence vazebních důvodů, jako podmínka pro aplikaci zadržení osoby je ve značném počtu případů velmi alibistická, kdy policisté vždy mohou aplikovat např. vazební důvod vazby předstižné, neboť alibisticky mohou aplikovat na většinu případů odůvodněnou obavu, že pachatel by mohl bez jejich zadržení dále páchat trestnou činnost i když u některých případů je toto velmi diskutabilní. Takovým příkladem uvedu, že v praxi se často automaticky zadržuje pachatel, který byl zastaven v rámci silniční kontroly hlídkou policie, jako řidič osobního motorového vozidla a nadýchal více jak jednu promile alkoholu v dechu, čímž je důvodně podezřelý ze spáchání trestného činu Ohrožení pod vlivem návykové látky.

A právě na tento případ se alibisticky dá aplikovat předstižný důvod vazby, ačkoliv reálně takové podezření nemusí hrozit.

Dále bych k poučení zadržené osoby uvedl, že na místě činu, vzhledem k okolnostem jsem většinou osobu stroze poučil o tom, že byl omezen na osobní svobodě a informoval jsem ho o tom, že bude převezen na oddělení, kde proběhnou další úkony. Tam byl poučen již v plném rozsahu i dle výše předloženého poučení zadržené osoby.

Dalším podle mého excesem je fakt, že hlídka na místě činu vyzývá pachatele trestného činu, aby je dobrovolně následoval na služebnu a až tam může být po dohodě zadržen, či vznikají nesrovnalosti, pokud věc přebírá SKPV a osoba je na obvodním oddělení "na bázi dobrovolnosti", kdy jí hlídka z místa na stanici odvezla služebním vozidlem a poté vznikají dohady, kdo osobu má zadržovat, a tak dle mého je i nelogicky započatá lhůta zadržení až při rozhodnutí kdo se ujme zadržení. To celé míním za předpokladu, že z povahy trestného činu již z místa je zřejmé, že je existují důvody vazby a bylo již na místě vhodné a žádoucí osobu zadržet ihned. Dle mého názoru by každý sloužící policista měl vědět své možnosti a oprávnění a u pachatelů trestných činů by mělo dojít k zadržení na místě činu okamžitě, v případě existence vazebních důvodů. Pro mě je nepřijatelné, aby pachatelé např. výtržnictví, rvaček, porušování domovních svobod, loupeží apod. "následovali hlídku", tedy byli policií k dalšímu řešení věci převezeni služebním vozidlem, bez toho aniž by byli zadrženi a bylo na nich využito oprávnění přiložení pout apod.

Často se v praxi děje, že doba zadržení je orientační a odhadnuta, což je i logické v případech, kdy docházelo k velkému policejnímu zákroku, pachatel např. hlídce utíkal, poté se s hlídkou přetahoval apod. Vlivem adrenalinu se může zapomenout na sledování času a situace se může uklidnit až několik minut, i desítek minut později a poté není započítáno zadržení toliko transparentní. Proto já osobně jsem vždy v praxi, i přes zadýchání a vyhrocenou situaci, po zadržení okamžitě podal alespoň strohou hláskou službu operačnímu důstojníkovi, s informacemi o zákroku a času zadržení. Díky tomu operační důstojník tento čas zadržení zapisuje do policejního systému registrující dané případy během služby. Tohoto se dalo využít při chaotické situaci a pozdějším sepsání protokolu o zadržení. Není od věci si na místě čas zadržení taktéž zapsat do bloku, pro lepší reprezentativnost doby zadržení.

Dále bych vyzdvihl pozici policisty, který slouží na ostraze cel. Některé útvary policie mají cely jako samostatné oddělení se stálými sloužícími policisty, kdy tito jsou díky tomu více zainteresováni do problematiky střežení cel a osob v nich a často jsou tato oddělení i lépe vybavena a pojata jako režimová pracoviště např. bez přítomnosti služebních zbraní v prostorách cel.

Příčemž na většině policejních článků je tato služba přidělena většinou na nějaké obvodní oddělení, které má pro tyto účely vytyčené prostory a slouží zde policisté, většinou z obvodních oddělení a oddělení hlídkové služby. Takovou službu jsem sám osobně často jako policista obvodního oddělení absolvoval a musím konstatovat, že to byly pro mě nejhorsší služby, neboť střežící policista má odpovědnost za zadržené osoby a v případě nějakého incidentu, jako třeba pokusu o sebevraždu, ničení cely apod., následuje v drtivé většině prošetření události minimálně odborem vnitřní kontroly, ne-li Generální inspekcí bezpečnostních sborů. Osobně jsem výrazný problém na vlastní kůži nezažil, maximálně jsem přivolal zdravotní službu osobám, které většinou simulovali zhoršený zdravotní stav či se pokusily o sebepoškození.

Pro dokreslení, jak na tenké hranici se takto sloužící policista nachází, lidově řečeno je jednou nohou v průšvih, uvedu příklad, kdy zadržená osoba byla dána na celu po zákonné prohlídce osoby. Sloužící kolega na ostraze cel při kontrole oděvního svršku nepostřehl, v kapse tepláků, že je zde malé kovové pérko (pružinka) z plynového zapalovače (nejspíše z důvodu jeho velikosti a toho, že bylo v teplákové kapse zamotáno na dně kapsy), jednalo se o pérko, které je v zapalovači pod škrtačím kolečkem a tlačí kamínek na škrtačko, toto pérko má asi centimetr na délku a 1 až 2 milimetry v průměru. Zadržený toto pérko později použil k demonstrativnímu sebepoškození, kdy si na předloktí způsobil miniaturní škrábane, ale pro jeho vyhrožování sebevraždou, shledal později lékař důvody pro hospitalizaci na psychiatrickém oddělení. Celá věc byla řešena vnitřní kontrolou a kolega byl kázeňsky potrestán, neboť zmiňovanou pružinu při prohlídce osoby, konkrétně oděvního svršku nenalezl.

Nutno konstatovat, že nelze zabránit všemu o co se osoba v cele pokusí, proto se osoba střeží nepřetržitě kamerami, které ale nezabírají prostor toalet, a tak často vznikají problémy právě zde.

V praxi je nutné věnovat zvýšenou pozornost na zajištěné věci při osobní prohlídce nebo prohlídce osoby před umístěním osoby do policejní cely, neboť je nutné k těmto věcem sepsat seznam a zapsané věci ve stejném stavu a počtu vrátit zadržené osobě při propuštění na svobodu nebo tyto věci předat dalším policistům, kteří např. uskutečňují eskortu k vazebnímu zasedání a taktéž do vazební věznice. Z praxe znám případ, kdy měl zadržený ve věcech zapsané cigarety v konkrétním počtu, kdy mu bylo před výslechem v rámci lepší spolupráce umožněno si zakouřit a při předání osoby ve vazební věznici dozorci odmítali převzít osobu, neboť neseděl počet cigaret dle protokolu.

4.1 Vlastní návrhy de lege ferenda

K otázce jaké by mělo být dle mého názoru právo do budoucna nebo jaké případné změny bych si představil u institutu zadržení osoby podezřelé jsem si dokázal představit tři možné návrhy na změny.

První věcí, která se váže na ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu, tedy zadržení osoby podezřelé z trestného činu kýmkoliv, mi chybí bližší zákonná úprava pro ty, kteří toto v hojném počtu využívají, a to jsou soukromé bezpečnostní služby. Taková zákonná úprava by blíže mohla vytyčit oprávnění a povinnosti příslušníků soukromých bezpečnostních služeb, to by mohlo sloužit mimo jiné i jako prohloubení znalostí práva. Za tímto krokem bych sledoval, že by v rámci soukromých bezpečnostních služeb a jejich zaměstnanců nedocházelo k neoprávněnému zadržování osob např. v případě, kdy tyto zaměstnanci neoprávněně zadržují ve smyslu tohoto ustanovení osobu, která v obchodním domě ukradne např. jen sladkost, obecně věci v hodnotě do 10 000,- Kč, tedy dopustí se přestupkové krádeže a odůvodňují to, tím že je předpoklad recidivy u pachatele, což není přípustné. Dále by v souvislosti s tímto mělo být lépe ošetřeno zadržení podezřelé osoby z trestného činu pro běžné občany, kdy nyní v případě neoprávněného zadržení, např. jen u přestupkového jednání, soud konstatuje, že neznalost zákona neomlouvá a osoba tak jedná v omylu právním.

Druhý návrh na možnou podobu práva spatřuji v zavržení nutnosti existence vazebních důvodů v případě zadržování osoby podezřelé na místě činu policejním orgánem, nikoli v případech s předběžným souhlasem se zadržením. Neboť takové

zadržení je zcela nepřipravené a nenadále a při zadržení pachatele na místě činu se jen těžko posuzuje oprávněnost v rámci existence alespoň jednoho ze tří důvodů vazby. A jak jsem již v předešlé kapitole zmínil, často dochází k alibistickému tvrzení, že pokud by nedošlo k zadržení osoba, by dále páchala trestnou činností nebo by mohla ovlivňovat svědky apod., i když ze situace pro toto nemusí existovat reálné okolnosti a důvodné obavy. Tuto podmínku bych zrušil jen striktně na čas, kdy osoba byla zadržena na místě činu. Představuji si to tak, že by přezkoumání existence vazebních důvodů bylo nutno rozhodovat až dodatečně při úkonech, kterými je policejní orgán vázán nebo spíše po těch základních, zákonem vymezených. Konkrétní moje představa je taková, že tedy policie na místě činu zadrží podezřelou osobu z trestného činu, daná hlídka policie tedy nebude muset na místě i v často vyhrocené situaci posuzovat existenci vazebních důvodů, ale provede zákrok, vyřeší situaci na místě. Následně osobu převezme na oddělení, kde policisté splní zákonné povinnosti vázané na tento institut, jako jsou výslech osoby, sepsání protokolu o zadržení osoby, řádné poučení apod. a následně by zákon ukládal povinnost policejnímu orgánu vyhodnotit existenci vazebních důvodů a buďto osobu propustit na svobodu nebo vést dále úkony směřující k vazbě osoby.

Třetí navrhovanou změnou je délka zadržení. Dokázal bych si představit stav, kdy by zákon umožňoval v taxativně vymezených situacích, aby mohl policejní orgán zažádat státního zástupce nebo soudce o prodloužení lhůty zadržení např. o 8, 10 nebo 12 hodin, takovou taxativně vymezenou situací by mohla být náročnost trestní věci, existence, že se ve věci jedná o zvláště závažný zločin, či zločin, nebo v případě přečinů, že se jedná o několik skutků ve smyslu souběhu, či pokračujícího jednání pachatele. Taktéž by zde mohla zaznít možnost o toto požádat, pokud by úkonům policejního orgánu bránilo např. k řádnému výslechu osoby její zdravotní a momentální stav, jako třeba dlouhodobá podnapilost apod. a vlivem toho policejní orgán ztratil drahocenný čas ze 48 hodinové lhůty. Toto bych navrhoval i vzhledem na fakt, že původní 48 hodinová lhůta je lhůtou jak pro policejní orgán, tak pro státního zástupce, v případech, kdy se dále osoba předává k vazebnímu líčení s návrhem na vazbu. Pravdou je, že v praxi jsem se nikdy nesešel s porušením základní 48 hodinové lhůty, vždy se vše nějak dokázalo stihnout, otázkou je v náročnějších případech, v jaké kvalitě spisový materiál jde s návrhem na vazbu k soudu a zda díky nedokonalé připravenosti a časovému presu, nakonec nemůže dojít k propuštění osoby na

svobodu soudem, neboť ve spisovém materiálu vlivem krátké lhůty neshledá soudce dle něho patřičné důvody vazby, nebo bude chybět dostatečné odůvodnění a důkazy, které by při delší lhůtě byly lépe zjištěny, zajištěny a předvedeny atd.

5 Statistiky Policie České republiky k zadržení osoby podezřelé na místě činu

V této kapitole se zaměřím na statistiky využívání institutu zadržení osoby podezřelé na místě činu policejním orgánem, tedy dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu. Statistiky jsou vedeny Policií České republiky, oddělením statistiky a reflektují zadržení osob podezřelých na místě činu v rámci všech krajských ředitelství Policie České republiky.

Tabulka č. 1: Počty zadržených pachatelů na místě činu pro roky 2016–2021 a pro všechny krajské ředitelství Policie České republiky.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem
KRPA	4 615	4 455	4 426	4 755	3 683	3 565	25 499
KRPS	1 202	1 118	1 313	1 398	1 313	1 129	7 473
KRPC	593	598	678	696	585	660	3 810
KRPP	697	702	786	735	555	526	4 001
KRPK	390	438	451	451	295	252	2 277
KRPU	2 135	2 055	2 090	2 312	2 037	1 892	12 521
KRPL	714	772	847	947	838	803	4 921
KRPH	472	528	502	530	501	456	2 989
KRPE	156	169	218	241	254	246	1 284
KRPJ	242	183	253	293	258	237	1 466
KRPB	1 627	1 340	1 285	1 357	1 040	1 022	7 671
KRPZ	368	326	360	321	289	269	1 933
KRPM	452	439	503	610	600	578	3 182
KRPT	2 697	2 520	2 675	2 776	2 276	2 032	14 976
Celkem:	16 204	15 428	16 102	17 243	14 298	13 497	92 772

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dostupných statistik, vedených Policií České republiky.

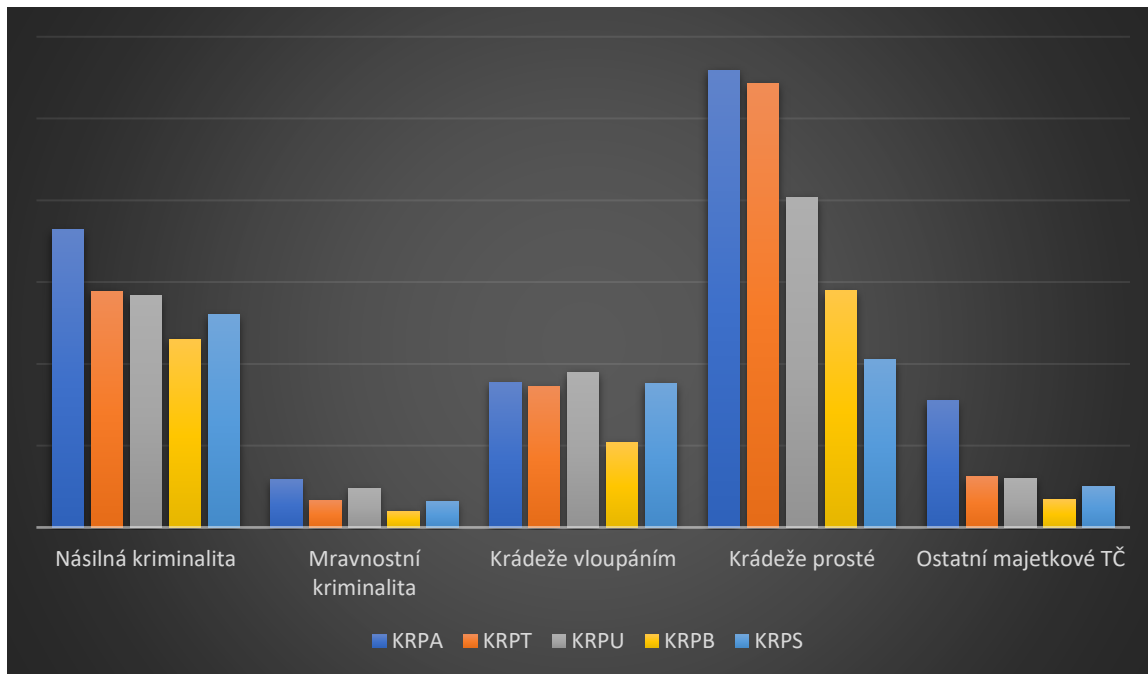
Vysvětlivky: KRP je zkratka pro Krajské ředitelství Policie a následující písmeno je označení pro jednotlivý kraj: A- Praha ; S- Středočeský ; C- Jihočeský ; P- Plzeňský ; K- Karlovarský ; U- Ústecký ; L- Liberecký ; H- Královohradecký ; E- Pardubický ; J- Vysočina ; B- Jihomoravský ; Z- Zlínský ; M- Olomoucký ; T- Moravskoslezský.

Statistické údaje slouží pro potřeby Policie a na vyžádání i pro novinářské účely, pro policisty jsou volně dostupné v uzavřené síti intranet.

Z uvedených statistik viz tabulka č. 1 nelze přehlédnout, že v rámci celé České republiky dominuje hlavně pět krajských ředitelství, v čele je Hlavní město Praha, následuje Moravskoslezský kraj a následně pak Ústecký, Jihomoravský a Středočeský kraj. Naopak roční statistiky s nejmenším počtem využití zadržení dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu jsou Pardubický kraj, Vysočina a Zlínský kraj.

V letech 2016, 2017, 2018 lze z tabulky č. 1 vyčíst, že celkové počty zadržení pachatelů na místě činu, dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu, prakticky stagnují, mírné navýšení je zaznamenáno v roce 2019 a poté počty zadržených osob klesají, včetně roku 2021, kdy byl vykázán nejmenší počet využití tohoto institutu. Domnívám se, že tento klesající trend má nejspíše na svědomí koronavirová krize, která v České republice vypukla v prvním čtvrtletí roku 2020, kdy byl významně omezen pohyb osob na celém území republiky.

Graf č. 1: Počty zadržených pachatelů na místě činu pro rok 2021, pro dominantní krajská ředitelství Policie České republiky, reflektující vybrané skupiny trestné činnosti.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dostupných statistik, vedených Policií České republiky.

Vysvětlivky: KRP je zkratka pro Krajské ředitelství Policie a následující písmeno je označení pro jednotlivý kraj: A- Praha; T- Moravskoslezský; U- Ústecký; B- Jihomoravský; S- Středočeský.

Graf č. 1 jsem sestavil pouze ze znázorněných druhů kriminality z toho důvodu, že bohužel statistiky Policie České republiky nereflektují přesně dílčí druhy a skupiny trestných činů, a tak jsou statistiky v tomto nekompletní a nesouvislé.

Z grafu č. 1 se dá vyčíst, že policejní orgán, v roce 2021, k zadržení pachatele na místě činu, dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu, přistoupil nejvíce u prostých krádeží a následuje je násilná kriminalita, tento trend neplatí u všech pěti vybraných krajských ředitelství, neboť ve Středočeském kraji převažuje využití tohoto institutu u násilné kriminality před kriminalitou majetkovou, konkrétně u krádeží prostých.

Pro zajištění více podrobnějších statistických údajů jsem kontaktoval odpovědného příslušníka, který mi potvrdil, že nelze poskytnou podrobnější statistiky, třeba reflektující konkrétní územní odbory či města, stejně tak více statistiky nespécifikují, u jaké trestné činnosti k zadržení osoby podezřelé dochází.

Taktéž bylo kontaktováno Okresní státní zastupitelství v Děčíně, které vůbec nevede žádné statistiky v souvislosti s využíváním institutu zadržení osoby podezřelé na místě činu policejním orgánem. Konstatovali, že sice policejní orgán státní zastupitelství vyrozumí o zadržení, ale blíže se o zadržení zabývá až když je podán návrh na vzetí do vazby a ani tato skutečnost se statisticky ze strany státního zastupitelství neeviduje.

Závěr

Zadržení osoby podezřelé je procesně právní institut, chápán jako zcela krátkodobý zajišťovací prostředek konkrétní osoby, pro účely trestního řízení, která musí být podezřelá ze spáchání trestného činu, kterou policejní orgán dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu nebo kdokoliv dle ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu, zadržuje během páchaní trestného činu, bezprostředně po něm nebo na útěku z místa činu, logicky tedy není proti osobě ještě zahájeno trestní stíhání a tento institut je chápán jako neodkladný a neopakovatelný úkon, taktéž prvotní úkon zahajující trestního řízení. Zadržení má povahu opatření, které osoba musí strpět a není vůči němu opravný prostředek. K zadržení může dojít pouze za existence vazebních důvodů v případě zadržení podezřelého policejním orgánem a v případě zadržení kýmkoliv musí být předpoklad nutnosti zjištění totožnosti takové osoby, zamezit jejímu útěku či zajistit důkaz.

Trestní řád a taktéž ústavní pořádek určuje policejnímu orgánu, že ve stanovené lhůtě 48 hodin, musí podat návrh na vzetí do vazby nebo rozhodnout o propuštění osoby na svobodu. V této lhůtě policejní orgán vyslechne osobu, vyhodnotí skutkové okolnosti a pokud rozhodne o příhodnosti sepsání podnětu na vzetí do vazby, před tímto musí osobě sdělit obvinění z trestného činu a zahájit tak vyšetřování. Taktéž státní zástupce v této lhůtě podává podnět na vzetí do vazby soudu, kdy tímto soudu počíná běžet 24 hodinová lhůta, ve které soud rozhodne ve vazebním líčení zda zadržený obviněný bude stíhán vazebně či na svobodě, to vše za daných práv zadržené osoby.

Výše uvedenými odstavci by se dal velice stručně shrnout princip institut zadržení podezřelého dle současné právní úpravy.

Domnívám se, že současná právní úprava institutu zadržení osoby podezřelé, jako taková je jasně daná a srozumitelná. Stejně tak tento trestně právní institut pevně stojí na svých základech, díky kterým drží krok s dnešní dobou a je stále zcela plně využitelný pro trestní řízení. I když v kontextu možných změn by se dalo rozsáhle diskutovat o možné podobě budoucí právní úpravy. Možné změny jsem dle vlastní úvahy sám prezentoval, příkladem jsem uváděl, že by to mohla být změna v absenci vazebních důvodů při zadržování podezřelého na místě činu do jeho výslechu a

dalšího rozhodnutí jak ve věci bude dále policejní orgán pokračovat, dále možnost žádosti o prodloužení 48 hodinové lhůty, které by schvaloval státní zástupce nebo soud a dále jsem zmínil absenci právní úpravy, která by blíže pojednávala o zadržení podezřelé osoby kýmkoli, tedy při využívání ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu, zejména pro uplatnění zadržení podezřelého soukromou bezpečnostní službou.

Mnou uvedené statistiky taktéž jasně mluví sami za sebe, že trestně právní institut zadržení osoby podezřelé je velmi využíván, kdy jen za rok 2021 došlo na území České republiky k 13 497 případů zadržení osoby podezřelé policejním orgánem dle § 76 odst. 1 trestního řádu, což je průměrně 37 nově zadržených pachatelů denně v rámci celého území České republiky, k tomuto připomínám, že statistiky v posledních třech letech zaznamenávají klesající tendenci.

Současně věřím, že cíle práce, které jsem na začátku stanovil byly splněny a problematiku jsem interpretoval pro začínající policisty a studenty Policejní akademie v Praze, ale i civilním osobám nepolíbených trestním řízení, v základní rovině jasně a věcně s prolnutím svých osobních zkušeností.

Na úplný závěr nezbyvá z mé strany nic jiného, než upřímně konstatovat, že zejména doporučená odborná literatura, tedy Jelínka učebnice Trestní právo procesní, 6. aktualizované vydání a Novotného publikace Trestní právo procesní, 2. aktualizované vydání, v doplnění s komentářem trestního řádu Šámala, byla pro mě přínosem, neboť nabytí znalostí od takových autorů, kteří své publikace navíc pojímají velmi srozumitelně a čtivě, je velmi přínosné a dobře zapamatovatelné pro případy aplikace trestního práva obecně.

Nutno podotknout, že se všichni zmiňovaní autoři při výkladu, trestně právního institutu zadržení podezřelého a všech ostatních úkonů úzce spojených s tímto institutem, se prakticky významně nelišili, to mě dále utvrzuje v tom, že současná právní úprava pojednávající o institut zadržení podezřelého, je funkční, jasná a má v našem právním státě důležité a pevně zakotvené místo.

Seznam literatury

1) Odborná monografie

- Husseini, F., Bartoň, M., Kokeš, M., Kopa, M. a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. 1. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2021.
- Jelínek, J. a kolektiv: Trestní právo procesní. 6. vydání. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-550-0.
- NOVOTNÝ, F. a kol. Trestní právo procesní. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380677-4.
- Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013.
- VANGELI, Benedikt. In: VANGELI, Benedikt. Zákon o Policii České republiky. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014.

2) Zákonná úprava

- Sdělení č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících.
- Vyhláška č. 120/1976 Sb., ministra zahraničních věcí o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech.
- Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

3) Judikatura

- Nález Ústavního soudu ze dne 11. 1. 2007, sp. zn. II. ÚS 530/06.
- Stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství ze dne 30.03.2020, sp. zn. 1 SL 720/2019, poř.č. 1/2020.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2007, sp. zn. 7 Tdo 1429/2006.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 7. 2006, sp. zn. 8 Tdo 838/2006).

4) Elektronické zdroje

- Ombudsman [online]. © 2022 Kancelář veřejného ochránce práv [cit. 11.02.2022]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/o-nas/> a <https://www.ochrance.cz/potrebuji-pomoc/omezeni-na-svobode/>

Seznam příloh a přílohy

Tabulka č.1: Počty zadržených pachatelů na místě činu pro roky 2016 – 2021 a pro všechny krajské ředitelství Policie.....	45
Graf č. 1: Počty zadržených pachatelů pro rok 2021, pro dominantní krajská ředitelství Policie, reflektující vybrané skupiny trestné činnosti.....	46
Příloha č. 1: Formulář Poučení zadržené osoby.....	49
Příloha č. 2: Protokol o výsledku osoby zadržené, 1. strana	50
Příloha č. 3: Protokol o výsledku osoby zadržené, 2. strana	51
Příloha č. 4: Protokol o výsledku osoby zadržené, 3. strana	52
Příloha č. 5: Protokol o výsledku osoby zadržené, 4. strana	53
Příloha č. 6: Protokol o zadržení osoby podezřelé, 1. strana.....	54
Příloha č. 7: Protokol o zadržení osoby podezřelé, 2. strana.....	55
Příloha č. 8: Protokol o zadržení osoby podezřelé, 3. strana.....	56
Příloha č. 9: Protokol o vydání věci, 1. strana.....	57
Příloha č. 10: Protokol o vydání věci, 2. strana.....	58

Příloha č. 1: Formulář Poučení zadržené osoby.

JID: PCR00000000000000

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
Služba kriminální policie a vyšetřování
Odbor obecné kriminality
Kaštanova 2, 405 58 Děčín

Č. j. KR:PU-111111-2/TC-2022

Děčín 2. února 2022
Počet stran: 1

Poučení zadržené osoby

Máte právo zvolit si obhájce a hovořit s ním bez přítomnosti třetí osoby. Právník je nezávislý, potřebujete-li jej pomoci kontaktovat, požádejte policii. V některých případech je tato pomoc bezplatná, policie Vám poskytne bližší informace. Máte právo na své náklady komunikovat prostřednictvím písemných sdělení nebo telefonu s osobou, kterou si sám (sama) určíte, je-li to technicky možné a pokud to okolnosti umožňují, zejména neohrozí-li to dosažení účelu trestního řízení nebo nebrání-li tomu zájem na ochraně oběti; tato komunikace podléhá kontrole. Máte právo být seznámen(a) s důvody zadržení a ze spáchání jakého činu jste podezírán(a). Pokud neovládáte český jazyk, máte právo na bezplatnou pomoc tlumočnicka, který Vám může pomoci i v komunikaci s právníkem, a pokud jde o obsah vašich rozhovorů, je vázán vůči policii mlčenlivostí. Máte právo na překlad alespoň důležitých částí podstatných dokumentů, které se týkají vašeho případu, včetně veškerých soudních příkazů vedoucích k Vašemu zatčení, veškerých obvinění a obžalob a veškerých rozsudků. Za určitých okolností Vám může být zajištěn ústní překlad či shmutí. Během výslechu policií nebo jinými příslušnými orgány máte právo vyjádřit se k věci, nejste však povinen(na) vypovídat). S rozhodnutím v této věci Vám může pomoci Váš právník. Pokud jste zadržen(a), máte právo nahlédnout do podstatných dokumentů nutných k napadení Vašeho zatčení nebo zadržení. Pokud se Váš případ dostane před soud, budete mít právo na přístup k podstatným důkazům, které svědčí ve Váš prospěch nebo ve Váš neprospěch. Pokud jste zadržen(a), měl(a) byste sdělit policii, zda si přejete nechat o svém zadržení někoho vyrozumět, např. člena své rodiny nebo svého zaměstnavatele. V některých případech může být Vaše právo na vyrozumění další osoby o Vašem zadržení dočasně omezeno. V takovém případě Vás o tom policie informuje. Jste-li cizinec/cizinka, sdělte policii, zda si přejete, aby byl o Vašem zadržení vyrozuměn Váš konzulární úřad nebo velvyslanectví. Rovněž policii sdělte, zda si přejete kontaktovat pracovníka konzulárního úřadu nebo velvyslanectví. Nemáte-li jako zadržený cizinec dostatek finančních prostředků, komunikace s konzulárním úřadem se Vám umožní bezplatně. Jste-li zadržen(a), máte právo na naléhavou lékařskou pomoc. Pokud tuto pomoc potřebujete, sdělte to policii. Po zadržení můžete být zbaven(a) svobody nejdéle po dobu 48 hodin. Po uplynutí této lhůty musíte být propuštěn(a), nebo musí být záležitost předána soudu, který rozhodne o Vašem dalším zadržování. Požádejte svého právníka nebo orgán činný v trestním řízení o informace týkající se možnosti napadnout Vaše zadržení, dosáhnout přezkumu či požádat o propuštění.

Poučení převzal Jan Tomáš dne 1.2.2022

5000000000.0000

Zdroj: Vlastní zpracování, se smyšlenými údaji. Formulář ze systému ETR.

Příloha č. 2: Protokol o výsledku osoby zadržené, 1. strana.

JID: PCR0000000000000000

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
Územní odbor Děčín
Odbor obecné kriminality
Kaštanova 2, 405 58 Děčín

Č. j. KRPU-11111-8/TČ-2022

Děčín 1. února 2022

Počet stran: 4

Protokol o výsledku osoby zadržené
ve smyslu § 76 odstavce 3 trestního řádu

V **Děčín** dne **01.02.2022** v **12:05** hodin byl podle § 76 odstavce 3 trestního řádu zahájen výslech osoby podezřelé, která byla v **Děčín** dne **01.02.2022** v **10:00** hodin podle § 76 odstavce 1 trestního řádu zadržena.

jméno, příjmení: **JAN TOMÁŠ**
dřívější příjmení:
místo narození, okres, kraj: **Děčín**
datum narození: **01.01.1900**
průkaz totožnosti: **555666999** státní příslušnost: **CZE**
osobní stav: **svobodný**
Trvalý pobyt:
Pražská 666, 405 02 Děčín tel.: **123456789**
Zdržuje se: tel.:

Adresa pro účely doručování:

tel.:

Datová schránka: **osoba nemá datovou schránku**

Státní zaměstnanec dle zákona č. 234/2014 Sb.: **NE**

Adresa zaměstnavatele: **bez zaměstnání**

Zaměstnání a postavení v něm:

Místo zaměstnání:

Počet zaměstnání v posledních dvou letech: **0**

Vzdělání: **základní**

Majetkové poměry: **nemajetný**

Čistý měsíční příjem: **0 Kč**

Otec: **X**

Matka: **X**

Manžel (druh):

Děti: **X**

Sourozenci:

V minulosti vyslýchán pro trestný čin: **krádeže** kolikrát: **10x**

Dřívější tresty: **podmíněný trest odnětí svobody a nepodmíněný trest odnětí svobody**

Podezřelý byl seznámen, při svém zadržení, s tím, že je podezřelý ze spáchání trestného činu podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. zákoníků Krádež a současně byl seznámen s tím, že důvodem k zadržení ve smyslu § 76 odst. 1 trestního řádu byla konkrétně odůvodněná obava, bude opakovat trestnou činnost a tím je dán důvod vazby ve smyslu § 67 písm. c) trestního řádu.

21.111111.11111.1.

Zdroj: Vlastní zpracování, se smyšlenými údaji. Formulář ze systému ETŘ.

Příloha č. 3: Protokol o výslechu osoby zadržené, 2. strana.

2. strana

protokolu o výslechu osoby podezřelé ve smyslu § 76 odst. 3 trestního řádu – Jan Tomáš, nar.
01.01.2021

Poučení osoby podezřelé:

Podle ustanovení § 76 odst. 5, odst. 6, § 76b trestního řádu, ve spojení s § 33 odst. 1 trestního řádu máte právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se vám kladou za vinu a důkazům o nich, nejste však povinen vypovídat. Můžete uvádět okolnosti a důkazy sloužící k vaší obhajobě, činit návrhy, podávat žádosti a opravné prostředky. Máte právo zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení. S obhájcem se však v průběhu svého výslechu nemůžete radit o tom, jak odpovědět na již položenou otázku. Můžete žádat, abyste byl vyslýchán za účasti svého obhájce, a aby se obhájce zúčastnil i jiných úkonů přípravného řízení (§ 165 trestního řádu). Jste-li ve vazbě nebo výkonu trestu odnětí svobody, můžete s obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby. Uvedená práva přísluší Vám jako podezřelému i tehdy, jste-li zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li Vaše způsobilost k právním úkonům omezena.

Podle § 33 odst. 2 trestního řádu osvědčíte-li, že nemáte dostatek prostředků, abyste si hradil náklady obhajoby, rozhodne předseda senátu a v přípravném řízení soudce, že máte nárok na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu. Vyplyvá-li ze shromážděných důkazů, že jako podezřelý nemáte dostatek prostředků na náhradu nákladů obhajoby, může, je-li to třeba k ochraně Vašich práv, rozhodnout předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce o nároku na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu i bez návrhu Vás, jako podezřelého. V případech uvedených ve větě první a druhé, náklady obhajoby zcela nebo zčásti hradí stát.

Podle § 33 odst. 3 trestního návrh na rozhodnutí podle odstavce 2 jsou oprávněny podat kromě podezřelého a jeho obhájce i osoby uvedené v § 37 odst. 1. Návrh na rozhodnutí podle odstavce 2 včetně příloh, jimiž má být prokázána jeho důvodnost, podává podezřelý v přípravném řízení prostřednictvím státního zástupce a v řízení před soudem soudou, který koná řízení v prvním stupni. Proti rozhodnutí podle odstavce 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Podle § 33 odst. 5 trestního řádu, v případě zatčení či zadržení, máte právo na naléhavou lékařskou pomoc. Dále máte právo nechat vyrozumět konzulární úřad a rodinného příslušníka nebo jinou fyzickou osobu, u nichž uvedete údaje potřebné k vyrozumění. Na svobodě můžete být omezeni 24 hodin u zatčení a 48 hodin u zadržení. Po uplynutí těchto lhůt musíte být propuštěni nebo odevzdáni soudu.

Podle § 34 odst. 1 trestního řádu je oprávněn podezřelého zastupovat opatrovník podezřelého, který je omezen ve svéprávnosti, zejména zvolit mu obhájce, činit za obviněného návrhy, podávat za něho žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se těch úkonů, kterých se podle zákona může zúčastnit podezřelý. Ve prospěch podezřelého může opatrovník tato práva vykonávat i proti vůli podezřelého.

Podle § 91 odst. 1 trestního řádu, věta první, je před prvním výslechem třeba zjistit totožnost obviněného, objasnit mu podstatu sděleného obvinění a poučit jej o jeho právech a o trestních následcích křivého obvinění a pomluvy.

Podle § 91 odst. 1 trestního řádu, věta druhá, je-li vedeno řízení pro trestný čin, u něhož lze sjednat dohodu o vině a trestu, může obviněný sjednat se státním zástupcem dohodu o vině a trestu, kterou schvaluje soud. Je-li sjednána dohoda o vině a trestu, obviněný se vzdává práva na projednání věci v hlavním líčení a práva podat odvolání proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, s výjimkou případu, kdy takový rozsudek není v souladu s dohodou o vině a trestu, s níž souhlasil. Podle § 175a odst. 8 trestního řádu dohodu o vině a trestu nelze sjednat v řízení proti uprchlému. Dohodu o vině a trestu lze sjednat také v řízení před soudem, a to za podmínek uvedených v § 196 odst. 2 písm. b) trestního řádu a § 206b trestního řádu.

Podle § 92 odst. 2 trestního řádu, je třeba se při výslechu obviněného dotázat na jeho osobní, rodinné, majetkové a jiné poměry tak, aby pro případ rozhodnutí o vině a trestu obviněného byly zjištěny skutečnosti v rozsahu nezbytném pro stanovení druhu trestu a jeho výměru. Dále je třeba se dotázat na předchozí tresty a na další trestní stíhání obviněného.

Podle § 92 odst. 3 trestního řádu máte možnost se k obvinění podrobně vyjádřit, zejména souvisle vylíčit skutečnosti, které jsou předmětem obvinění, uvést okolnosti, které obvinění zeslabují či vyvracejí a nabídnout o nich důkazy.

Podle § 92 odst. 4 trestního řádu Vám mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo odstranění neúplností, nejjasností a rozporů. Otázky musí být kladeny jasně a srozumitelně bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností; nesmí v nich být naznačeno, jak na ně odpovědět.

Podle § 93 odst. 1 trestního řádu vám může být dovoleno, aby dříve, než dáte odpověď, jste nahlédli do písemných poznámek, které musíte vyslýchajícímu, požádá-li o to, předložit k nahlédnutí.

Podle § 157a odst. 1 trestního řádu máte právo kdykoli v průběhu přípravného řízení žádat státního zástupce, aby byly odstraněny průtahy v řízení nebo závady v postupu policejního orgánu.

Podle § 165 odst. 1 trestního řádu se můžete se souhlasem policejního orgánu zúčastnit vyšetřovacích úkonů a klást otázky vyslýchaným svědkům.

Podle § 95 odst. 2 trestního řádu máte právo, aby Vám po skončení výslechu byl protokol předložen k přečtení, nebo požádáte-li o to, aby Vám byl přečten. Máte právo žádat, aby byl protokol doplněn nebo aby v něm byly provedeny opravy v souladu s vaší výpovědí. Podle § 95 odst. 3 trestního řádu protokol o výslechu, který byl prováděn bez přítomnosti zapisovatele, je nutno před podpisem předložit k přečtení nebo přečíst za přítomnosti nezúčastněné osoby. Máte-li proti obsahu protokolu námitky, je nutno je projednat v přítomnosti přítomné osoby a výsledek pojmout do protokolu.

Podle § 66 odst. 1 trestního řádu Vás dále poučuji o tom, že kdo přes předchozí napomenutí ruší řízení, nebo kdo se k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu chová urážlivě nebo kdo bez dostatečné omluvy neuposlechne

Zdroj: Vlastní zpracování, se smyšlenými údaji. Formulář ze systému ETŘ.

Příloha č. 4: Protokol o výslechu osoby zadržené, 3. strana.

3. strana

protokolu o výslechu osoby podezřelé ve smyslu § 76 odst. 3 trestního řádu – Jan Tomáš, nar.
01.01.2021

příkazu nebo nevyhoví výzvě, které mu byly dány podle trestního řádu, může být v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem potrestán pořádkovou pokutou do 50 000,- Kč.

Podle § 345 odst. 1 trestního zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu, podle § 345 odst. 2 trestního zákoníku je trestné, obviníte-li lživě jiného ze spáchání trestného činu v úmyslu přivodit mu trestní stíhání. Dále je trestné podle § 184 odst. 1 trestního zákoníku, pokud o jiném sdělíte nepravdivý údaj, který je způsobily značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu, a podle § 184 odst. 2 trestního zákoníku je trestné, spáchejte-li čin uvedený v odst. 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně dostupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

Podle § 2 odst. 14 trestního řádu máte právo užívat svůj mateřský jazyk nebo jazyk, o kterém uvedete, že jej ovládáte.

Podle § 28 odst. 1 trestního řádu neuvedete-li jazyk, který ovládáte, nebo uvedete-li jazyk či dialekt, který není jazyk vaší národnosti nebo úřední jazyk státu, jehož jste občanem a pro takový jazyk nebo dialekt není zapsána žádná osoba v seznamu tlumočnicků, ustanoví vám orgán činný v trestním řízení tlumočnicka pro jazyk vaší národnosti nebo úřední jazyk státu, jehož jste občanem. Využijete-li právo uvedené v § 2 odst. 14 trestního řádu, přibraný tlumočnick přetlumočí na vaši žádost i vaší poradou s obhájcem, která je v přímé souvislosti s procesními úkony, a poradou v průběhu procesních úkonů.

Podle § 28 odst. 2 trestního řádu, za podmínek uvedených v odstavci 1, je třeba podezřelému písemně přeložit usnesení o zahájení trestního stíhání, usnesení o vazbě, usnesení o nařízení pozorování podezřelého ve zdravotnickém ústavu, obžalobu, dohodu o vině a trestu a návrh na její schválení, návrh na potrestání, rozsudek, trestní příkaz, rozhodnutí o odvolání a o podmíněném zastavení trestního stíhání; to neplatí, jestliže podezřelý po poučení prohlásí, že pořízení překladu takového rozhodnutí nepožaduje.

Podle § 28 odst. 4 trestního řádu, za podmínek uvedených v odstavci 1, je třeba podezřelému písemně přeložit i písemnost neuvedenou v odstavci 2, je-li to zapotřebí pro zaručení spravedlivého procesu, zejména pro řádné uplatnění práva na obhajobu, a to v rozsahu určeném policejním orgánem činným v trestním řízení, který je zcela nezbytný k seznámení podezřelého se skutečnostmi, které jsou mu kladeny za vinu. Namísto písemného překladu podle věty první lze písemnost nebo její podstatný obsah přetlumočit. O nevyhovění odůvodněného návrhu podle odstavce 4, rozhodne orgán činný v trestním řízení, který řízení vede, usnesením.

Podle § 28 odst. 6 trestního řádu, za podmínek uvedených v odstavci 1, je třeba osobě, která je zatčena či zadržena, bez zbytečného odkladu přeložit též poučení o jejích právech (§ 33 odst. 6 a § 76 odst. 5 trestního řádu).

Podle § 55 odst. 1 písm. c) trestního řádu máte za povinnost uvést adresu pro účely doručování písemností určených k vašim rukám.

Podle § 179b odstavec 5 trestního řádu může státní zástupce ve zkráceném přípravném řízení s podezřelým sjednat dohodu o vině a trestu (na podmínky a postup při jejím sjednávání se použije ustanovení § 175a trestního řádu).

Podle § 179g odst. 1 trestního řádu v řízení o přečinu může se souhlasem podezřelého namísto podání návrhu na potrestání státní zástupce rozhodnout o tom, že se podání návrhu na potrestání podmíněně odkládá, jestliže se podezřelý z trestného činu doznal, nahradil škodu, pokud byla činem způsobena, nebo s poškozeným o její náhradu uzavřel dohodu, nebo učinil jiná potřebná opatření k její náhradě, nebo vydal bezdůvodně obohacení činem získané, nebo s poškozeným o jeho vydání uzavřel dohodu, anebo učinil jiná vhodná opatření k jeho vydání a vzhledem k osobě podezřelého, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.

Podle § 179g odst. 2 trestního řádu, je-li to odůvodněno povahou a závažností spáchaného trestného činu, okolnostmi spáchání trestného činu nebo poměry podezřelého, státní zástupce rozhodne o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání pouze tehdy, pokud podezřelý splní podmínky uvedené v § 179g odst. 1 trestního řádu a zaváže se, že se během zkušební doby zdrží určité činnosti, v souvislosti s níž se dopustil trestného činu, nebo složí na účet státního zastupitelství peněžitou částku určenou státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti podle zvláštního právního předpisu, a tato částka není zřejmě nepřiměřená závažnosti trestného činu a vzhledem k osobě podezřelého, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.

Podle § 114 odst. 1 trestního řádu je každý povinen se podrobit prohlídce těla, je-li to nezbytné třeba k zjištění, zda jsou na těle stopy nebo následky trestného činu. Není-li prohlídka těla prováděna lékařem, může ji provést jen osoba téhož pohlaví.

Podle § 114 odst. 2 trestního řádu je-li třeba provést zkoušku krve nebo jiný obdobný úkon, musíte jej jako podezřelá osoba strpět. Lékař nebo odborný zdravotnický pracovník odebere krev nebo provede potřebný úkon, není-li spojen s nebezpečím pro Vaše zdraví.

Podle § 114 odst. 3 trestního řádu je-li k důkazu třeba zjistit totožnost osoby, která se zdržovala na místě činu, jste povinen strpět úkony, potřebné pro takové zjištění, např. odběr srovnávacího pachu, odběr otisků prstů a dlaní, odběr otisku chodidel, odběr vzorků pro porovnání se vzorky z místa činu (bukální výtěr k expertize DNA), apod.

Podle § 114 odst. 4 trestního řádu nelze-li úkon podle odstavců 1 až 3 pro odpor podezřelého provést a nejde-li o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity, je orgán činný v trestním řízení oprávněn po

Zdroj: Vlastní zpracování, se smyšlenými údaji. Formulář ze systému ETR.

Příloha č. 5: Protokol o výslechu osoby zadržené, 4. strana.

4. strana

protokolu o výslechu osoby podezřelé ve smyslu § 76 odst. 3 trestního řádu – Jan Tomáš, nar.
01.01.2021

předchozí mámé výzvě tento odpor překonat; policejní orgán potřebuje k překonání odporu podezřelého předchozí souhlas státního zástupce. Způsob překonání odporu musí být přiměřený intenzitě odporu.

Podle § 114 odst. 5 trestního řádu v případě nevyhovění povinnosti dle ustanovení § 114 odst. 1, 2, 3, 4 trestního řádu Vám může být uložena pořádková pokuta (§ 66 trestního řádu) ve výši až 50 000,- Kč (slovy padesát tisíc korun českých).

Vyjádření osoby podezřelé k poučení:

Po shora uvedeném poučení podezřelý výslovně prohlašuje, že jeho práva a povinnosti mu byly dostatečně vysvětleny, poučení v plném rozsahu porozuměl a nežadá dalšího objasnění.

Obhájce si nevolím.

Vyjádření osoby podezřelé k věci:

Poučení jsem porozuměl, dalšího vysvětlení si nežádám, veškerou korespondenci si přebírám na adrese trvalého bydliště, kdy k věci uvádím, že využívám svého práva k věci nevypovídat a vypovídat nechci a nebudu.

Po přečtení protokolu podezřelý prohlašuje, že obsah protokolu souhlasí s jeho výpovědí a proto nežadá provedení oprav ani doplnění.

Výslech byl ukončen dne **01.02.2022 v 12:16** hodin.

Prap. Stanislav Flinta
inspektor

podezřelý
Jan Tomáš

Příloha č. 6: Protokol o zadržení osoby podezřelé, 1. strana.

JID: PCR0000000000000000

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
Služba kriminální policie a vyšetřování
Odbor obecné kriminality
Kaštanova 2, 405 58 Děčín

Č. j. KRPU-111111-5/TČ-2022

Děčín 1. února 2022

Počet stran: 3

Protokol o zadržení osoby podezřelé

V Děčíně dne 01.02.2022 v 10:00, byl podle § 76 odstavec 1 trestního řádu zadržen bez předchozího souhlasu státního zástupce, neboť věc nesnesla odkladu a souhlasu nešlo předem dosáhnout.

podezřelý Jan Tomáš, datum narození 1.1.1900

průkaz totožnosti místo narození
555666999 Děčín

státní občanství rodinný stav
CZE svobodný

trvalý pobyt
Pražská 666, 405 02 Děčín-Děčín I- Děčín

současný pobyt

název a adresa zaměstnavatele
nezaměstnaný

postavení v zaměstnání

Důvody zadržení:

bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil
Zadržený byl přistížen při Krádeži vloupáním dle § 205 odst. 1 písm. b) zák. č. 40/2009 Sb.

Okolnosti zadržení:

Dne 01.02.2022 v čase 09:55 hod., bylo nahlášeno vloupání do prodejního stánku, na ulici Ztracená 51, Děčín I, s tím, že pachatel se nachází ještě uvnitř. Hlídkka OOP Děčín přistihla podezřelého na místě činu, když vycházel ze stánku a v rukou držel lahve vína. Hlídkka jej vyzvala, aby lahve položil a opřel se čelem ke stěně stánku a dal ruce za záda. Podezřelý hlídkku uposlechl. Následně mu bylo sděleno, že je omezen na osobní svobodě v čase 10:00 hod., byla mu přiložena služební pouta a byl poučen o svých právech a povinnostech. Poté byl eskortován na obvodní oddělení k provedení dalších úkonů.

V čase 10:10 byl o zadržení vyrozuměn dozorující státní zástupce JUDr. Adam Pudr, který dodatečně udělil souhlas se zadržením podezřelého.

Využití oprávnění (pouta) dle § 54 zákona číslo 273/2008 Sb.: ANO

21.1111111111.1.1111

Zdroj: Vlastní zpracování, se smyšlenými údaji. Formulář ze systému ETR.

Příloha č. 7: Protokol o zadržení osoby podezřelé, 2. strana.

2. strana

protokolu o zadržení osoby podezřelé – Jan Tomáš, nar. 1.1.1900 v Děčíně

Podle § 76 odst. 6 trestního řádu máte právo požadovat, aby byl obhájce přítomen při Vašem výslechu, ledaže by byl ve stanovené lhůtě nedosažitelný.

Podle § 76b trestního řádu máte právo zvolit si obhájce, mluvit s ním bez přítomnosti třetí osoby a radit se s ním již v průběhu zadržení. Dále máte právo na své náklady komunikovat prostřednictvím písemných sdělení nebo telefonu s osobou, kterou určíte, je-li to technicky možné a pokud to okolnosti umožňují, zejména neohrozí-li to dosažení účelu trestního řízení nebo nebrání-li tomu zájem na ochraně oběti; tato komunikace podléhá kontrole. Zadržený cizinec má právo, aby byl o jeho zadržení vyrozuměn konzulární úřad státu, jehož je občanem, a právo na komunikaci s tímto konzulárním úřadem. Nemá-li dostatek finančních prostředků, komunikace s konzulárním úřadem se mu umožní bezplatně.

Jan TOMÁŠ

Podle § 82 odstavec 3, 4 trestního řádu byla provedena osobní prohlídka, kterou provedl:

prap. Jindřich Vomáčka

za přítomnosti: prap. Stanislav Flinta

Prohlídkou bylo nalezeno:

1x černý plynový zapalovač

1x svazek klíčů (5 klíčů na jednom kroužku)

1x skládací nůž (tzv. rybička)

1x Bankovka v nom. hodnotě 100 Kč (č. bankovky 457T41256)

podezřelý
Jan TOMÁŠ

prohlídce přítomen
prap. Stanislav Flinta

prohlídku provedl
prap. Jindřich Vomáčka

Policejní cele odevzdávám vpředu jmenovaného s uvedenými věcmi (zbraní)

Pokyny pro umístění:

Osobu umístit do policejní cely při ÚO Děčín a vyčkat dalších pokynů a případných úkonů s osobou.

prap. Jindřich Vomáčka
vrchní inspektor

21.1111.1.1.1.1111

Příloha č. 8: Protokol o zadržení osoby podezřelé, 3. strana.

3. strana
protokolu o zadržení osoby podezřelé – Jan Tomáš, nar. 1.1.1900 v Děčíně

Záznam:

Podezřelý byl propuštěn v

na pokyn

věci převzal

propuštění provedl

.....

.....

Zadržený umístěn v policejní cele u

od do

Při převzetí **jsou - nejsou *)** zřejmé známky nemoci, zranění, požití alkoholu nebo drog:

převzetí provedl

.....

Potvrzení o převzetí věznicí:

Potvrzují převzetí obviněného Jana Tomáše dne v

Při převzetí **jsou - nejsou *)** zřejmé známky nemoci, zranění, požití alkoholu nebo drog:

převzetí provedl

.....

21.1111.1.1.1.1111

Zdroj: Vlastní zpracování, se smyšlenými údaji. Formulář ze systému ETŘ.

Příloha č. 9: Protokol o vydání věci, 1. strana.

JID: PCR00000000000000

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
Územní odbor Děčín
Odbor obecné kriminality
Kaštanova 2, 405 02 Děčín

Č. j. KRPU-111111-6/TČ-2022

Děčín 1. února 2022
Počet stran: 2

Protokol o vydání věci

Dne **01.02.2022** v **11:00** hodin v Děčíně 2, Kaštanova 2 byl(a) podle § 78 odst. 1 trestního řádu vyzván(a):

Jan TOMÁŠ, nar. 01.01.1900, trvale bytem Pražská 666, 405 02 Děčín

k vydání:

1 ks lahve rumu zn. Diplomatico, 0,7 l

jako věci, která může sloužit pro důkazní účely.

Poučení:

Podle § 78 odst. 1 trestního řádu, kdo má u sebe věc, která může sloužit pro důkazní účely, je povinen ji na vyzvání vydat, nevyhoví-li výzvě, může mu být věc odňata (§ 79 trestního řádu).

Podle § 78 odst. 2 trestního řádu, povinnost podle odstavce 1 se nevztahuje na listinu nebo na jiný hmotný nosič obsahující obrazový, zvukový nebo datový záznam, jejichž obsah se týká okolnosti, o které platí zákaz výslechu, ledaže došlo k zproštění povinnosti zachovat věc v tajnosti nebo k zproštění povinnosti mlčenlivosti.

Podle § 78 odst. 3 trestního řádu, nikoho nelze nutit, aby předložil nebo vydal věc, jež v době, kdy je požádáno o její předložení nebo vydání, může sloužit jako důkaz proti němu nebo proti jeho osobě blízké; tím nejsou dotčena ustanovení o odnětí věci, domovní prohlídce, prohlídce jiných prostor a pozemků a osobní prohlídce.

Podle § 78 odst. 4 trestního řádu, je-li to potřebné pro účely zabránění zmaření propadnutí nebo zabránění věci, orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 vydá příkaz, že osoba, jíž byla věc zajištěna, nesmí po dobu zajištění takovou věc převést na jinou osobu nebo ji zatížit. Právní jednání učiněné v rozporu s tímto zákazem je neplatné; soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu.

Podle § 78 odst. 7 trestního řádu, osoba, které byla věc zajištěna, má právo kdykoli žádat o vrácení takové věci. Byla-li žádost zamítnuta, může ji tato osoba, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí.

Po poučení vyzvaná osoba uvádí:

Po poučení dle § 158 tr. řádu k věci uvádím, že dobrovolně vydávám lahvi rumu zn. Diplomatiko, kterou jsem odcizil z prodejního stánku na ul. Ztracená 51, kam jsem se vloupal. Láhev jsem pak ukryl do hluboké kapsy bundy.

Zdroj: Vlastní zpracování, se smyšlenými údaji. Formulář ze systému ETR.

Příloha č. 10: Protokol o vydání věci, 2. strana.

JID: PCR00000000000000

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
Územní odbor Děčín
Odbor obecné kriminality
Kaštanova 2, 405 02 Děčín

Č. j. KRPU-111111-6/TČ-2022

Děčín 1. února 2022
Počet stran: 2

Protokol o vydání věci

Dne **01.02.2022** v **11:00** hodin v Děčíně 2, Kaštanova 2 byl(a) podle § 78 odst. 1 trestního řádu vyzván(a):

Jan TOMÁŠ, nar. 01.01.1900, trvale bytem Pražská 666, 405 02 Děčín

k vydání:

1 ks lahve rumu zn. Diplomatico, 0,7 l

jako věci, která může sloužit pro důkazní účely.

Poučení:

Podle § 78 odst. 1 trestního řádu, kdo má u sebe věc, která může sloužit pro důkazní účely, je povinen ji na vyzvání vydat, nevyhoví-li výzvě, může mu být věc odňata (§ 79 trestního řádu).

Podle § 78 odst. 2 trestního řádu, povinnost podle odstavce 1 se nevztahuje na listinu nebo na jiný hmotný nosič obsahující obrazový, zvukový nebo datový záznam, jejichž obsah se týká okolnosti, o které platí zákaz výslechu, ledaže došlo k zproštění povinnosti zachovat věc v tajnosti nebo k zproštění povinnosti mlčenlivosti.

Podle § 78 odst. 3 trestního řádu, nikoho nelze nutit, aby předložil nebo vydal věc, jež v době, kdy je požádáno o její předložení nebo vydání, může sloužit jako důkaz proti němu nebo proti jeho osobě blízké; tím nejsou dotčena ustanovení o odnětí věci, domovní prohlídce, prohlídce jiných prostor a pozemků a osobní prohlídce.

Podle § 78 odst. 4 trestního řádu, je-li to potřebné pro účely zabránění zmaření propadnutí nebo zabránění věci, orgán činný v trestním řízení uvedený v odstavci 1 vydá příkaz, že osoba, jíž byla věc zajištěna, nesmí po dobu zajištění takovou věc převést na jinou osobu nebo ji zatížit. Právní jednání učiněné v rozporu s tímto zákazem je neplatné; soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu.

Podle § 78 odst. 7 trestního řádu, osoba, které byla věc zajištěna, má právo kdykoli žádat o vrácení takové věci. Byla-li žádost zamítnuta, může ji tato osoba, neuvede-li v ní nové důvody, opakovat až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí.

Po poučení vyzvaná osoba uvádí:

Po poučení dle § 158 tr. řádu k věci uvádím, že dobrovolně vydávám lahvi rumu zn. Diplomatiko, kterou jsem odcizil z prodejního stánku na ul. Ztracená 51, kam jsem se vloupal. Láhev jsem pak ukryl do hluboké kapsy bundy.

Zdroj: Vlastní zpracování, se smyšlenými údaji. Formulář ze systému ETR.